

TIÑU JA COO JA NI JINI NIJIN SAN JUAN

Jā ní stéhēn Jesucristo ndācá tiñu jā coo

¹ Tūhun yáhá cúu jā ní ncachī Yāā Dios nūū Jesucristo nāsa coo ndācá tiñu quiiji, tácuā nacachī tūhun yā nūū nchivī cándíja jā cúu ndá ji mozo yā. De stéhēn yā nūū ji ndācá tiñu jā ñamā coo. De nī ntají yā ndá ángel yā nī nquiiji nī stéhēn nijīn tiñu ñúcuán nūū nduhū Juan jā cúu nī mozo yā.

² De maá nī cáchī tūhun ndāā ni sīquī ndācá jā ní jinī ni ñúcuán, de nācani ndāā ni tūhun Yāā Dios jíin tūhun jā ní ncāhān ndāā Jesucristo.

³ Nācā ndetū nchivī jā cáhvi tutū yáhá, de suni nācā ndetū nchivī jā níni ji jā cáhvi nchivī ndācá tūhun yáhá jā ní ncachī Yāā Dios, de chúhun inī ji. Chi ja cuācuñatin quīvī jā coo ndācá tiñu jā yósō nūū tutū yáhá.

Jā téé Juan carta nūū ndihújā grupo nchivī cándíja

⁴ Maá nī cúu Juan, de téé nī tūhun yáhá cuēē nūū ndá ndóhó, ndihújā grupo nchivī cándíja jā íyó Asia. De ñúhún inī ni jā maá Yāā Dios ná sáhá cā yā jā váha ndá ndóhó, de sáhá yā jā coo ndeé coo sī inī nū. Chi maá yā cúu Yāā jā íyó mitan, de nī íyo yā níí cání, de coo yā níí cání. De ñúhún inī ni jā suni súcuán sáhá ndihújā Espíritu jā íyó yā yuhú mesa nūū ndácu Yāā Dios tiñu.

⁵ De ñúhún inī ni jā suni sūcuán sáhá Jesucristo, Yāā jā cáhān ndāā ndācá tūhun. De xihna cā maá yā nī natecū māhñú ndīyi. De cúñáhnú yā nū ndācá rey jā íyó ñayīví. De maá yā cúndáhvī inī yā yóhó, de nī naquete yā yóhó nū cuáchi ó jíin nīñi yā.

⁶ De nī nsáhá yā jā ní nduu ó rey jíin sūtū jā sátiñú ó nū Tatá yā Yāā Dios. De ná cáhān ō jā vī ndasí cúñáhnú yā de tíin yā poder ní cání. Amén.

⁷ Cunini ndá nú tūhun yáhá, chi ndiji Cristo jíin vīcō. De ndivī nchivī cunī ji nū yā, de jondē jíin nchivī jā ní stácuēhé ji yā. De ndācá raza nchivī ní cáhnú ñayīví cuacu ji jāá nduú ní ncándija ji yā. Sūcuán cúu jā coo.

⁸ Suha cáhān maá Jētohō ō, Yāā tíin ndihi poder: Maá nī cúu tá cúu letra A jā xihna ñúhún jíin letra Z jā sándihí, chi maá nī nī squíjéhé ndihi de maá nī sínu, cáchī maá Yāā jā íyó mitan, de nī íyo yā ní cání, de coo yā ní cání.

Jā ní jinī Juan jā vī cúñáhnú Cristo

⁹ Maá nī cúu Juan jā cúu hermano ndá nú. De inuú-ni ndóho nī tūndóhó jíin ndá nú sīquī jā cándija ó Jesucristo, de inuú-ni ndácu Yāā Dios tíñu nū ō, de inuú-ni jéndeé inī ō sáhá Jesucristo. De sīquī jā ní nacani nī tūhun Yāā Dios jíin jā ní ncachī ndāā ni tūhun Jesucristo, jā ñúcuán nī ntiin ndá ji nduhū jā cúu nī preso, chi nī nchuhun ji nduhū isla jā nání Patmos.

¹⁰ De iin domingo nī jinī ni iin jā ní stéhēn maá Espíritu Santo nū ni. De nī jinī nī iin jā cána jee nīhin ichi chátā ni tá nū cúu jā tívī trompeta.

¹¹ De nī ncāhān jíin nī: Maá nī cúu tá cúu letra A jā xihna ñúhún jíin letra Z jā sándihí, chi maá

nī cúu Yāā jā íyó jondē xihna ñúhún de coo nī ní cání. De tee nú nūū iin tutū ndācá jā cunī nū, de tají nú quīhīn nūū ndihújā grupo nchivī cándíja jā íyó ní cáhnú Asia, suu inī ñuū Efeso, jíin Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, jíin Laodicea, ncachī.

¹² Ñúcuán de nī ndicó cóto nī jā cunī ni ní iin cúu jā cáhān jíin nī. De tá nī ndicó cóto nī de nī jinī ni ūjā candelero oro.

¹³ De māhñú ndihújā candelero ñúcuán íñí maá Yāā nī nduu tēe. De ñúhún yā iin sahma cání jā quénda jondē nūū jēhē yā. De núhnī iin cinturón oro yīcā yā.

¹⁴ De ixi xínī yā chi yaa tá cúu ixi tīcāchí, tá cúu yuhvā volcán. De tīnūú yā jéndūtē tá cúu yáñuhūn.

¹⁵ De jēhē yā xíñū tá cúu cāa cuāán jā ní ndūhvā nūū horno. De níhin ndasí jā cáhān yā, tá cúu nūū níhin cuāhā yūte nāhnú.

¹⁶ De ndahá cuáhā yā tīn yā ūjā tiūūn. De yuhú yā quée jā cáá tá cáá espada jā xēen ndūū lado. De nūū yā cáá tá cáá ncandiī jā ndíi vāha.

¹⁷ De tá nī jinī ni yā de nī ndicó cáva nī nūū jēhē yā modo jā ní jīhī ni. De nī ntee yā ndahá cuáhā yā sīquī ni, de nī ncāhān yā: Mā cúyūhú nú. Maá nī cúu Yāā jā íyó jondē xihna ñúhún de coo nī ní cání.

¹⁸ De Yāā técū cúu nī. Chi nī jīhī ni de nī natecū ni, de mitan chi técū ni ní cání. De maá nī tīn poder sīquī cuēhē jáhnī nchivī jíin sīquī lugar nūū ndēē ánō ndá ndíyi.

¹⁹ Túsaá de tee nú nūū tutū ndācá jā ní jinī nū, jā cúu mitan jíin jā coo ichi nūū.

²⁰ De yáhā cúu tūhun yíyuhū jā stéhēn ni sīquī ndihújā tiūūn jā ní jinī nū jā tīn nī ndahá cuáhā

nī, jín sīquī ndihújā candelero oro: Ndhújā tiūn ñúcuán cúu tá cúu ndihújā jā cúñáhnú nū ndihújā grupo nchivī cándíja. De ndihújā candelero cúu tá cúu ndihújā grupo nchivī cándíja.

2

Tūhun jā cuáhān ñuū Efeso

¹ Tee nú tūhun yáhá ná quíhīn nū jā cúñáhnú nū nchivī cándíja ñuū Efeso: Súcuán cáhān nduhū, Yāā jā tíin ndihújā tiūn jín ndahá cuáhá nī, de jíca nuu nī mǎhñú ndihújā candelero oro.

² Ja jínī ni ndācá tiñu váha jā sáhá ndá nú, jā ndíhvī inī nū sīquī tūhun nī, jín jā jéndeé inī ndá nú. De jínī ni jāá nduú jéhe ndá nú tūhun jā quívi nchivī nēhén mǎhñú nú. De jínī ni jā ní jito túnī nū ndá tēe stáhví jā cáhān dē jā cúu dē apóstol, de nī jinī nū jā tēe stáhví cúu dē.

³ De nī jendeé inī ndá nú nī ndoho nú tūndóhó, de nduú ní núu inī nū jā cúu ndasí nú jín tiñu nī.

⁴ De vísō súcuán de íyó jacū jā cáhān ni nū nū, chi nduú cā íyó mǎnī vāha nú jín nī tá cúu nū ní íyo mǎnī nū jín nī quívi yātā.

⁵ Túsaá de nūcūhun inī ndá nú nāsa nī sndóo nú tūhun jā ní íyo mǎnī nū jín nī, de nacani inī nū, de sáhá nú tá nī nsáhá nú jondē quívi ñúcuán. De tú mā nacani inī nū, de ñamā cuēē ni de stáá nī candelero nū nū íñí, cúu jā má cuiñí cā nū jín nchivī cándíja.

⁶ De vísō súcuán de íyó iin jā váha jā sáhá ndá nú, chi nduú jétahān cuitī inī nū tiñu nēhén jā sáhá ndá nchivī jā níquīn tūhun jā stéhēn Nicolás. De suni maá nī nduú jétahān cuitī inī ni.

⁷ Nchivī jā íyó sōho ná téé sōho ji jā cáhān maá Espíritu Santo jíin ndá grupo nchivī cándíja. Ndācá nchivī jā cundeé sīquī jānēhén, cuāha nī tūhun jā caji ji jāvíxī jā cúun xīnī ñutun jā sáhá jā cutecū ji níí cání. De ñutun ñúcuán íñí jondē andiví nū íyó Yāa Dios nū viī ndasí cáá.

Tūhun jā cuáhān ñuū Esmirna

⁸ De tee nú tūhun yáhá ná quíhīn nū jā cúñáhnú nū nchivī cándíja ñuū Esmirna: Súcuán cáhān nduhū, Yāa jā íyó jondē xihna ñúhún de coo nī níí cání, de nī jīhī nī de nī natecū nī.

⁹ Ja jíinī nī ndācá tiñu váha jā sáhá ndá nú, jíin tūndóhó jā ndóho nú, jíin jā ndóho ndáhví nú. De vísó súcuán de cuíca ndá nú ndihi jā ndíso tūhun nī. De jíinī nī jā cáhān nēhén ndá nchivī sīquī nū. Nchivī ñúcuán cáhān ji jā nchivī hebreo nchivī maá Yāa Dios cúu ji, de nduú chí jā stáhví ji-ni, chí sa nchivī yíhí ndahá Satanás cúu ji.

¹⁰ De mā cúyūhú cuitī nū ndācá jā ndoho nú. Chí tāchī cúñáhnú ja ñatin sáhá jā quívi sava ndá nú vecāa jā coto túnī ndá ndóhó, de cundoho nú tūndóhó ūxī quívi. De cuiñi nīhin nú vísó jondē cuū nū, de cuāha nī premio nū jā cutecū nū níí cání.

¹¹ Nchivī jā íyó sōho ná téé sōho ji jā cáhān maá Espíritu Santo jíin ndá grupo nchivī cándíja. Ndācá nchivī jā cundeé sīquī jānēhén, mā níhīn ji tūndóhó jā tānū tāhvī ji cuū ji vuelta ū.

Tūhun jā cuáhān ñuū Pérgamo

¹² De tee nú tūhun yáhá ná quíhīn nū jā cúñáhnú nū nchivī cándíja ñuū Pérgamo: Súcuán cáhān nduhū, Yāa névāha espada jā xēen ndúū lado.

13 Ja jínī ni ndācá tiñu váha jā sáhá ndá nú, de jínī ni jā ndéē ndá nú mähñú nchivī jā tátúnī Satanás nūū. De vísō sūcuán de íñí nīhin ndá nú jín tūhun nī, de nduú ní náyūhú nú jā cándíja nú nduhū, ni quīvī jā ní jīhī Antipas, tēe nī squíncuu vāha nī nacani ndaā tūhun nī. Chi ñuū ndá nú íyó ndá nchivī jā jétíñú Satanás, de nī jahñī ji Antipas.

14 De vísō sūcuán de íyó jacū jā cāhān ni nūū ndá nú. Chi mähñú ndá nú nchivī ñuū Pérgamo íyó sava nchivī jā níquīn tūhun jā ní stéhēn Balaam. Chi tēe ñúcuán nī stéhēn de nūū Balac nāsa squívi de nchivī Israel cuāchi jā cajī ji jā ní nsōcō nūū ídolo jín jā casíquí ndéē tāhán ji.

15 De suni íyó sava nchivī mähñú ndá nú jā cándíja cā ji tūhun jā ní stéhēn Nicolás, de tūhun ñúcuán chi nduú jétahān cuitī inī ni.

16 Túsaá de nacani inī ndá nú jā sndóo nú cuāchi nú. Chi tú nduú de ñamā cuēē ni jín espada jā quée yuhú nī. De jín ñúcuán de sndóho nī nchivī jā cándíja cā tūhun nēhén ñúcuán.

17 Nchivī jā íyó sōho ná tēe sōho ji tūhun jā cāhān maá Espíritu Santo jín ndá grupo nchivī cándíja. Ndācá nchivī jā cundeē sīquī jāñēhén, scájī ni ji maná jā yíyuhū ichi andiví. De suni cuāha nī iin yūū cuījín nūū ji, de nūū yūū ñúcuán cundeē iin sívī jéé, de ni iin nchivī mā cūní sívī ñúcuán, chi maá-ni nchivī jā níhīn.

Tūhun jā cuáhān ñuū Tiatira

18 De tee nú tūhun yáhá ná quíhīn nūū jā cúñáhnú nūū nchivī cándíja ñuū Tiatira: Sūcuán cāhān nduhū, maá Sēhe Yāā Dios jā jéndūtē tīnūū nī tá cúu

yáñuhùn. De jēhē ni xíñū cáá tá cáá cāa cuāán jā ní ndūhvā.

¹⁹ Ja jínī ni ndācá tiñu váha jā sáhá ndá nú, chi cúndáhvī inī nū táhán nú, de cándíja nīhin nú nduhū, de sátíñú nú nūū ni, de jéndeé inī nū. De jínī ni jā víhí cā sáhá ndá nú mitan nsūú cā jondē quīvī yātā.

²⁰ De vísō sūcuán de íyó jacū jā cāhān ni nūū nū. Chi íyó iin ñahan māhñú ndá nú jā nánī Jezabel. De jēhe ndá nú tūhun jā stéhēn ña nūū nū. De cáchī ña jā nácani ña tūhun Yāa Dios. De nduú chi jíin tūhun stéhēn ña de stáhvī ña nchivī cándíja jā cúu ji mozo ni. De sáhá ña jā cásíquí ndéē tāhán ji, jíin jā yájī ji jā ní nsōcō nūū ídolo.

²¹ De nī jēhe nī tiempo jā nacani inī ña, de nduú cúnī ña nacani inī ña jā sndóo ña jā cásíquí ndéē ña.

²² Túsaá de ná sáhá nī jā cava ña jíin cuēhē. De ndācá nchivī jā cásíquí ndéē jíin ña, suni cuāha nī tūndóhó xéen nūū ji, de tú mā nácani inī ji jā sndóo ji tiñu néhén tá cúu nūū sáhá ñahan ñúcuán.

²³ De sáhá nī jā cuū nchivī jā ní scándíja ña. De sūcuán de cunī ndācá grupo nchivī cándíja jā maá nī cúu Yāa jā jínī ndihi nāsa cáá jāá ntúnī jíin ánō nchivī. De cuāha nī yāhvi iin iin nú tú nāsa nī nsáhá nú.

²⁴ De sava cā nū jā íyó ñuū Tiatira, jāá nduú ní jétáhvī tūhun jā stéhēn ñahan ñúcuán, de ni nduú ní ntín nú tūhun jā cāhān ndá ji jā tūhun yíyuhū cā nūū Satanás cúu, jíin ndá máá nú cāhān ni jā má tēé cā ni incā tiñu síquí nū.

²⁵ Chi maá-ni jā quendōo nīhin nú jíin tūhun ndāa jā cándíja nú, de quendōo nīhin nú jíin jondē quīvī nenda nī.

26 Ndācá nchivī jā cundeé sīquī jānēhén, jíin jā squíncuu vāha tiñu jā cúnī ni jondē mitan de jondē quivī sándihí, sáhá nī jā cuñáhnú ji tatúnī ji nū ndācá nación,

27 tá cúu nū ní nsáhá Tatá nī jā cúñáhnú nī tátúnī ni. De tatúnī nīhin ji nū ndācá nación. Chi tá cúu nū cúun yúú ji quisi tāhví, súcuán squéne yichí ji nchivī jāá nduú cándíja nū ni.

28 De sáhá nī jā cunī ji nduhū jā vī cuñáhnú nī quivī nenda nijīn ni, tá cúu nū jíin ji lucero jā quénda túu.

29 Nchivī jā íyó sōho ná té sōho ji tūhun jā cáhān maá Espíritu Santo jíin ndá grupo nchivī cándíja.

3

Tūhun jā cuáhān ñuū Sardis

1 De tee nú tūhun yáhá ná quihīn nū jā cúñáhnú nū nchivī cándíja ñuū Sardis: Súcuán cáhān nduhū, maá Yāa jā névāha ndihújā Espíritu Yāa Dios jíin ndihújā tiūn. Ja jíin ní ndācá tiñu jā sáhá ndá nú, de cáhān nchivī jā técu nū, sochi nū nduhū chi modo ndīyi cúu ndá nú.

2 Natahvī inī nū, de ndijéhé nīhin nú jíin tiñu jā jacū-ni cā íyó de ndúcu naā. Chi ja jíin ni jāá nduú squíncuu vāha vāha nú nū Yāa Dios.

3 De nūcūhun inī nū ndācá tūhun jā ní stéhēn ndá nū nū. De cándíja nú ndá tūhun ñúcuán de nacani inī nū jā sndóo nú cuāchi nú. Chi tú mā nátahvī inī nū, de cuēē ni nū nū iin sanaā-ni, modo jā iin sanaā-ni de quíji jācuīhná, de mā cūnī nú nā hora jīnū ni nū nū.

⁴ De vísō sūcuán de íyó jacū nū ñuū Sardis jāá nduú ní nsáhá nú cuāchi, jā cúu modo jāá nduú ní nsáhá téhén nú sahma nú. Jā ñúcuán vāha yaa coo sahma nú caca nú jíin nī, chi nchivī vāha cúu ndá nú.

⁵ Chi ndācá nchivī jā cundeé sīquī jānēhén, cuāha nī sahma cuijín yaa cuhun ji. De mā sndóo nī síví ji nūū libro jā yósō síví nchivī cutecū níí cání. De cuetúhún nī ji nūū Tatá nī jíin nūū ndācá ángel yā.

⁶ Nchivī jā íyó sōho ná téé sōho ji tūhun jā cāhān maá Espíritu Santo jíin ndá grupo nchivī cándíja.

Tūhun jā cuáhān ñuū Filadelfia

⁷ De tee nú tūhun yáhá ná quíhīn nūū jā cúñáhnú nūū nchivī cándíja ñuū Filadelfia: Súcuán cāhān nduhū, Yāā ndoo Yāā ndāā, de névāha nī ndácāa rey David. De maá nī nácune jā quíví nchivī nūū tátúnī ni, de ni iin mā cūú nacasī, de maá nī nácasī, de ni iin mā cūú nacune.

⁸ Ja jíinī ni ndācá tiñu vāha jā sáhá ndá nú. De nī nacune nī modo iin viéhé jā quíví ndá nú, de ni iin mā cūú nacasī. Chi vísō jacū-ni fuerza nū íyó, de nī ncandíja nú tūhun nī, de nduú jāsī ndá nú yuhú nú jā cándíja nú nduhū.

⁹ De íyó sava nchivī jā yíhí ndahá Satanás, de cāhān ndá ji jā nchivī hebreo jíin nchivī maá Yāā Dios cúu ji, de nduú chi jā stáhví ji-ni. Túsaá de sáhá nī jā quenda ji nūū nū de cuiñi jíití ji nūū nū, de cunī ji jā mānī ni jíin nú.

¹⁰ De vāha nī squíncuu ndá nú tūhun jā ní ncāhān ni jā cuandee inī nū. De jā ñúcuán scácu nī ndá ndóhó quíví jā quiiji iin tūndóhó xéēn sīquī nchivī níí cáhnú ñayíví, jā coto túnī ñúcuán ndá ji.

11 De ñamā nenda nī. Túsaá de quendōo nīhin ndá nú jín tūhun cándíja nú, tácuá ni iin mā cándeē premio nū.

12 Ndācá nchivī jā cundeé sīquī jānēhén, sáhá nī jā cuu ji tá cúu sihīn yūū luu inī templo Yāā Dios maá nī. De mā cújiyo ji nūū ndēē yā ñūcuán. De tee nī sívī Yāā Dios maá nī teēn ji, jín sívī jée maá nī, jín sívī ñuū Yāā Dios maá nī. De ñuū ñūcuán cúu Jerusalén jeé, de cuun quiji ichi andiví jondē nūū Yāā Dios maá nī.

13 Nchivī jā íyó sōho ná téé sōho ji tūhun jā cáhān maá Espiritu Santo jín ndá grupo nchivī cándíja.

Tūhun jā cuáhān ñuū Laodicea

14 De tee nú tūhun yáhá ná quíhīn nūū jā cúñáhnú nūū nchivī cándíja ñuū Laodicea: Súcuán cáhān nduhū, maá Yāā cúu tūhun ndāā, Yāā cúu testigo vāha jā cáhān ndāā. De maá nī nī nsáhá ndihi jā ní ncāhān Yāā Dios jā ná jécōo.

15 Ja jínī ni ndācá tiñu jā sáhá ndá nú. De cúu ndá nú modo jāá nduú vījin de ni nduú ihní, cúu jā jacū-ni cándíja nú tūhun nī, chi ni nduú jásī nū de ni nduú ndíhvī inī nū sīquī. De nācā vāha de tú jā vījin nú á jā ihní nú nícu.

16 De nduú chi vāchi jā yíhī vīxī-ni ndá nú, chi ni nduú jásī nū de ni nduú ndíhvī inī nū sīquī. De jā ñūcuán squéne yichī ni ndá nú modo iin jā játi nī ntesí nī jāá nduú jétahān inī ni.

17 De cáhān ndá nú jā cuícá nú, de quéndōo vāha nú, de nduú cúmanī ni iin nūū nū. Sochi nduú sáhá nú cuenta jā nūū maá nī chi ndáhví ndasí ndóho nú, de cúmanī ndasí nūū nū, de cácuáá nú, de cávichí nú.

18 Túsaá de cáhān ni jíín ndá nú jā nūū ni cueen nú oro jā ní ndūhvā nūū ñúhūn de nī nduu nd-inuhun oro, de suu cúu jā sáhá nī jā coo cuicá ndija nú ndihi jā ndíso tūhun nī. De nūū ni cueen nú sahma cuijín cuhun nú, tácuā mā cúcanoō nū jā cávichí nú, cúu jā quendōo ndāā nū sáhá nī. De cueen nú tátān nūū ni cuhun tīnūú nú, tácuā ndunijín tīnūú nú, cúu jā jīcūhun inī nū tūhun nī.

19 Ndācá nchivī jā cúndáhvī inī ni, chi cáhān ni nūū ji de sndóho nī ji, tácuā ná chúhun inī ji. Túsaá de cundihvī inī ndá nú, de nacani inī nū jā sndóo nú cuāchi nú.

20 Cunini ndá nú tūhun yáhá, chi íñí nī viéhé ánō nū cáhān ni jā quīvi nī. De tú ní-ni ndóhó cunini de nacune nú viéhé ánō nū, de quīvi nī cajī ni stāā jíín nú, de suni cajī maá nú jíín nī. De suu cúu jā cundeē ni ánō nū.

21 Ndācá nchivī jā cundeé sīquī jānēhén, cuāha nī tūhun jā cundeē ji jíín nī nūū mesa nūū tátúnī nī. Chi saá-ni nduhū nī snāā ni poder jānēhén, de nī jēcundeē ni jíín Tatá nī nūū mesa nūū tátúnī yā.

22 Nchivī jā íyó sōho ná téé sōho ji tūhun jā cáhān maá Espíritu Santo jíín ndá grupo nchivī cándíja, ncachī yā.

4

Ndācá jā ndéē andiví chíñúhún nūū yā

1 Ñúcuán de nī nūcūndēhé nī, de nī jinī ni jā núne iin viéhé andiví, de maá Yāā jā ní ncāhān jíín nī jā xíhna ñúhún, nī ncāhān tucu jíín nī modo jā tíví trompeta. De nī ncāhān: Caa quiji nú yáhá, de ná stéhēn ni nūū nū ndācá tiñu jā coo ichi núū cā, ncachī yā.

² De nī jinī cā ni jā ní stéhēn Espíritu Santo nūū ni. Chi nī jinī ni jā andiví íñí iin mesa nūū tátúnī, de ndéē maá yā nūū mesa ñúcuán.

³ De jéndūtē yā modo iin yūū cuijín ndéē nihni xíñū á iin yūū cuāhá xíñū. De iin ticō yēhndé nī jicó ndúū yuhú mesa yā, de jéndūtē tá nūū cáá iin yūū cuií xíñū.

⁴ De xiín mesa yā nī jinī ni jā ní jicó ndúū ōcō cūmī cā mesa nūū tátúnī. De nūū mesa ñúcuán ndéē ōcō cūmī tēe ñáhnú jā ndíso tíñú. De ñúhún ndá dē sahma cuijín yaa, de xīnī dē ñúhún corona oro.

⁵ De jondē nūū mesa nūū tátúnī yā jéndūtē sáhá taja de níhin de cána taja. De ichi nūū mesa yā íñí ndihújā Espíritu Yāa Dios, de cáá tá cáá ūjā iti náhnú jā cáyū ñuhūn.

⁶ De ichi nūū mesa yā suni íyó modo iin mar jā ndéē nihni tá cúu nūū cáá vidrio. De xiín mesa yā nī jicó ndúū cūmī jā tēcū. De íyó cuāhā tīnūú ní cáhnú ichi nūū jín ichi chátā.

⁷ De iin jā tēcū ñúcuán cáá tá cáá ndicaha. De incā cáá tá cáá stīquī. De jā únī chi nēe nūū tēe. De jā cūmī chi cáá tá cáá yaha jā jicó nūū táchī.

⁸ De ndicúmī jā tēcū ñúcuán íyó íñū nījīn jā iin iin. De maá-ni tīnūú cúu ní cáhnú jondē jín ní chījīn nījīn. De nduú ñuú nduú jéncuiñī cuitī jā cáhān:

Yāa ī Yāa ndoo ndasí
 cúu maá Jētohō ō Yāa Dios, Yāa tíin ndihi poder,
 Yāa íyó mitan, de nī īyo yā ní cání, de coo yā ní
 cání.

Cáchī.

⁹ Chi maá-ni jā cáhān ndicúmī ñúcuán jā cúñáhnú ndasí Yāa ndéē nūū mesa, Yāa tēcū ní cání cuitī. De yíñúhún cáhān ndá jín yā, de nácuétáhví nūū yā.

¹⁰ De ndācá vuelta jā sáhá súcuán, de ndihócō cūmī tēe ñáhnú jā ndíso tíñú, jécuiñī jítí dē nūū Yāā jā técū níí cání cuitī, de chíñúhún dē yā. De távā dē corona dē, de jáquīn dē ichi nūū mesa yā. De cāhān ndá dē:

¹¹ Jētohō sá de Yāā Dios sá cúu ní.

De vāha ndasí Yāā cúu ní jā cāhān ji jā viī cúñáhnú ní,

de íyó yíñúhún ndá ji nūū ní, de tíin ní ndihi poder.

Chi maá ní nī nsāhá ndihi jā íyó,

de síquī jā súcuán nī ncuu inī maá ní de nī jēcōo ndihi.

Ncachī ndá dē.

5

Jā ní nacune Tīcāchí Yāā Dios tutū

¹ Nūcuán de nī jinī ni jā Yāā jā ndēe mesa jā tátúnī, ndahá cuáhá yā tíin yā iin tutū cāní jā ní ntuū. De yósō tūhun ndúū lado tutū ñūcuán, de ndásī jíin ūjā sello.

² De nī jinī ni iin ángel yā jā ndíso poder, de nī ncāhān jee: ¿Ní iin cúu tēe vāha ndasí jā cundiso tíñú quehdē ndá sello de nacune tutū yáhá? ncachī ángel yā.

³ De ni andiví ni ñayíví ni jā íyó chíjin ñayíví, nduú ní íyo ni iin jā cuu cundiso tíñú jā nacune tutū ñūcuán, de ni jā cūndēhé nūū.

⁴ De nī jacu ndasí nī, chí nduú ní íyo ni iin jā cuu cundiso tíñú nacune de cahvi tutū ñūcuán, de ni jā cūndēhé nūū.

⁵ Sá de nī ncāhān iin tēe ñáhnú ñūcuán jíin nī: Mā cuācú nú, chí íyó iin Yāā jā ndíso tíñú yā quehdē yā ndihújā sello jā ndásī tutū, de nacune yā. De

maá yā chi íyó cuāhā poder yā, tá cúu nūū íyó cuāhā fuerza iin ndicaha. De nī ncacu yā chījin tatā Judá, jā cúu tatā rey David. De nī snáa yā poder ndācá jānēhén.

⁶ Nūcuán de nī jinī ni Yāā jā cúu Tīcāchí Yāā Dios jā ní jahnī ndá ji de nī natecū yā. De Tīcāchí nūcuán íní yā nūū íní mesa Yāā Dios, māhñú ndicúmī jā técū jíin māhñú ndá tēe nāhnú jā ndíso tíñú. De íyó ūjā ndiquin jíin ūjā tīnūú Tīcāchí nūcuán. De tīnūú nūcuán cúu ndihújā Espíritu Yāā Dios jā ní ntají yā nī jēhén ní cáhnú ñayīví.

⁷ De Tīcāchí nūcuán nī jēquehen yā tutū jā tīin ndahá cuáhá Yāā jā ndéē nūū mesa.

⁸ De tá nī nquehen yā tutū nūcuán, de ndicúmī jā técū jíin ndihócō cūmī tēe nāhnú jā ndíso tíñú nī jēcuíñi jíití nūū yā. De tá iin iin tēe nāhnú yíndahá yaā jā nání arpa, jíin cōhō cūu oro jā ñúhún chitú sūja īī. De sūja īī nūcuán cúu ndācá tūhun jā jíicān táhvī nchivī jā yíhí ndahá Yāā Dios.

⁹ De nī jita ndá dē iin yaā jeé, de suha cáhān: Vāha ndasí Yāā cúu ní jā quehen ní tutū de quehndē ní sello jā ndásī.

Chi nī jahnī ndá ji níhín, de jíin nīñi ní nī nacueen ní nchivī māhñú ndācá raza, ndācá yuhú, ndācá ñuū, ndācá nación, tácuā cuu ji nchivī Yāā Dios.

¹⁰ De nī nsāhá ní jā cuu ji rey jíin sūtū nūū Yāā Dios, de ndacu ji tíñu inī ñayīví. Ncachī ndá dē jíta dē.

¹¹ De nī ndēhé cā ni, de nī jini nī jā cáhān cuāhā ángel yā jā ní jicó ndúū xiín mesa yā, jíin xiín

ndicúmī jā tēcū, jíin xiín ndá tēe ñáhnú ndíso tíñú.
De íyó cuāhā ndasí millón ángel ñúcuán.

¹² De suha nī ncāhān jee ndá yā:

Vāha ndasí Yāā cúu Tīcāchí jā ní jahñī ndá jī.
De jā ñúcuán tīn yā poder, de cuícá ndasí yā,
de ndíchí ndasí yā, de ndíso yā cuāhā fuerza,
de ndihi chi íyó yíñúhún nūū yā, de viī cúñáhnú yā,
de cāhān ndá jī jā vāha ndasí Yāā cúu yā.

Ncachī ndá.

¹³ De suni nī jini nī jā cāhān ndihi jā ní nsāhá Yāā
Dios jā íyó inī andiví jíin inī ñayīví jíin chījin ñayīví
jíin inī mar. De ndiviī ñúcuán nī ncāhān:

Cúsī inī ō cāhān ō jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā jā ndēē
nūū mesa nūū tátúnī yā,
jíin Yāā cúu Tīcāchí Yāā Dios.
De ná cóo yíñúhún ó nūū yā, chi viī ndasí cúñáhnú
yā,

de tīn yā poder níí cání cuitī.

Ncachī.

¹⁴ De nī ncāhān ndicúmī jā tēcū: Súcuán ná cóo,
ncachī. De ndihócō cūmī tēe ñáhnú jā ndíso tíñú nī
jēcuñī jītí dē, de nī nchiñúhún dē nūū Yāā jā tēcū
níí cání cuitī.

6

Sīquī ndihújā sello

¹ Ñúcuán de nī jini nī jā Yāā cúu Tīcāchí Yāā Dios,
nī jehndē yā iin jā újā sello ñúcuán. De nī jini nī
jā cāhān iin táhān ndicúmī jā tēcū, tá cúu nūū cána
taja: Nehēn de cunī nū.

² De nī nūcūndēhé nī, de nī jini nī iin caballo
cuijín. De jā yósō sīquī tī yíndahá iin nduva jā

sndáva flecha. De nī jīcūhun iin corona xīnī. De nī nquee nī ncanāá, de nī ncundeé sīquī ndihi.

³ Sá de Tīcāchī ñúcuán nī jehndē yā sello ūū. De nī jini nī jā cāhān incā táhān ndicúmī jā tēcū: Nehēn de cunī nū.

⁴ De nī nquee iin caballo cuāhá, de jā yósō sīquī tī ndíso tíñú jā snāá tūhun jā ndéē mānī nchivī ñayīví, de quijéhé ji cahnī táhān ji. De nī nīhīn ñúcuán iin espada cāhnú.

⁵ Sá de Tīcāchī ñúcuán nī jehndē yā sello ūnī. De nī jini nī jā cāhān incā táhān ndicúmī jā tēcū: Nehēn de cunī nū. De nī nūcūndēhé nī, de nī jinī ni iin caballo tūún. De jā yósō sīquī tī yíndahá iin balanza jā chícuāhá, chí coo tāmā xēēn.

⁶ De māhñú ndicúmī jā tēcū nī jini nī iin jā cāhān: Iin kilo-ni trigo nīhīn ji jín yāhvi ji jā sátíñú ji iin quīvī. De tú cebada de ūnī-ni kilo nīhīn ji jín yāhvi ji jā sátíñú ji iin quīvī. Sochi aceite jín vino chí mā sāhá nú jā cumanī, ncachī.

⁷ Sá de Tīcāchī ñúcuán nī jehndē yā sello cūmī. De nī jini nī jā cāhān tucu incā táhān ndicúmī jā tēcū: Nehēn de cunī nū.

⁸ De nī nūcūndēhé nī, de nī jinī ni iin caballo cuāán yaa, de jā yósō sīquī tī cúu maá cuēhē jáhnī nchivī. De ichi chātā níquīn maá tūhun jā quívi nchivī lugar nūū ndéē ánō ndīyi. De ndūū ñúcuán ndíso tíñú jā nenda sīquī iin jā ndicúmī parte ñayīví, de cuu sāhá jā cuū nchivī jín guerra, jín tāmā, jín cuēhē xēēn, jín ndācá quiti xēēn jā íyó ñayīví.

⁹ Sá de Tīcāchī ñúcuán nī jehndē yā sello ūhūn. De chījin altar cāhnú nī jinī ni ndá ánō nchivī jā ní ncandíja tūhun Yāā Dios de nī nacani ji tūhun yā, de jā síquī ñúcuán nī jahnī nchivī ji.

10 De nī ncana jee ndá ánō ñúcuán: Jētohō sá Yāa Dios, maá ní cúu Yāa ndoo de vāha squíncuu ní jā ní nquee yuhú ní. ¿De nāsaa cā tiempo coo de sáhá ndāa ní jēhē ndá sá, de nacuāha ní jā ndutahvī nchivī ñayiví jā ní jahnī sāán? ncachī ndá.

11 Ñúcuán de nī jēhe yā sahma cuijín cuhun ndá ji, de nī ncāhān yā jíin ji jā ná nátátú ji jacū cā tiempo. Chi íyó cā hermano ji jā sátíñú nūū yā, jā suni cánuú cuū ji tácuā jíinu número ji, ncachī yā.

12 Sá de Ticāchí ñúcuán nī jehndē yā sello iñū. De nī jinī ni jā ní ntāan ndasí. De nī ncutuún ncandii modo iin sahma túún. De ní yōō nī nduu modo nīñi.

13 De ndá tiūūn andiví nī nincava nūū ñūhún modo jā cóyo ndihā yihí ñutun higo sáhá tāchī níhin.

14 De andiví nī ncujiyo tá cúu jā nátuū iin tutū cāhnú. De ndācá yucu jíin ndācá isla nī ncujiyo cuāhān incā lado.

15 De ndācá rey ñayiví, jíin ndá jā cúñáhnú, jíin jā cuicá, jíin ndācá capitán, jíin jā ndiso poder, jíin mozo jā ní jeen ndá nchiví, jíin tēe sátíñú cuenta maá, nī nchiyuhū ndá maá inī yaví cava jíin mähñú cava chījin yucu.

16 De nī ncāhān ndá ji jíin yucu jíin cava: Ndicó cáva sīquī ni, ná quíyuhū ni tácuā mā cūnī maá Yāa jā ndéé nūū mesa jā tátúnī, jíin Yāa cúu Ticāchí jā cuāha yā castigo xēen nduhū.

17 Chi nī nguenda maá quiví cāhnú jā cuāha yā castigo, ¿de ní iin quenda jā cuiñi nūū yā? ncachī ndá ji.

7

Nchiví ndācá tatā Israel jā ní jēcundeē sello teēn

¹ De tá nī ncuu tiñu yáhá, de nī jinī ni cūmī ángel yā jā íñí ndicúmī lado ñayíví. De jásī ndá yā jā má quihí tächí ndicúmī lado, tácuá mā quihí nūū ñühún ni nūū mar ni nūū ni iin ñutun.

² De suni nī jinī ni incā ángel yā, vāji ichi nūū quénda ncandií. De yíndahá yā sello Yāā Dios, Yāā técü. De nī ncāhān jee yā jíin ndicúmī ángel ñúcuán jā ndíso tiñú jā sáhá daño nūū ñuhun yíchí jíin nūū mar:

³ Mā sáhá nú daño nūū ñühún ni nūū ndācá ñutun ni nūū mar, chí jondē tee ó sello teēn ndācá nchiví jā sáhá tiñu cúni Yāā Dios ndācá ó, ncachí yā.

⁴ De nī jini nī jā cáchī jā íyó ciento ūū xico cūmī mil nchiví jā ní jēcundeē sello teēn. De nchiví ñúcuán cúu ndācá tatā nchiví Israel.

⁵ De íyó ūxī ūū mil nchiví jā cúu tatā Judá jā ní jēcundeē sello, jíin ūxī ūū mil tatā Rubén, jíin ūxī ūū mil tatā Gad,

⁶ jíin ūxī ūū mil tatā Aser, jíin ūxī ūū mil tatā Neftalí, jíin ūxī ūū mil tatā Manasés,

⁷ jíin ūxī ūū mil tatā Simeón, jíin ūxī ūū mil tatā Leví, jíin ūxī ūū mil tatā Isacar,

⁸ jíin ūxī ūū mil tatā Zabulón, jíin ūxī ūū mil tatā José, jíin ūxī ūū mil tatā Benjamín. Ndihi tatā yáhá cúu jā ní jēcundeē sello.

Nchiví cuāhā jā ñühún sahma cuijín

⁹ De tá nī ncuu tiñu yáhá de nī nūcūndēhé nī, de nī jinī ni cuāhā ndasí nchiví. De cúu ji nchiví ndācá nación jíin ndācá raza jíin ndācá yuhú jíin ndācá ñuū. De íñí ji nūū mesa nūū tátúnī Yāā Dios jíin nūū maá Yāā cúu Tīcāchí. De síquī jā cuāhā ndasí ji, de ni iin mā cúu cahvi nāsaa ji cúu. De ñühún ji sahma cuijín, de yíndahá ji ñuū.

10 De nī ncana jee ndá ji:

Yāa Dios maá ó cúu jā ní scácu yóhó,

Yāa jā ndéē nūū mesa jā tátúnī,

jíin Yāa cúu Tīcāchí Yāa Dios.

Ncachī ndá.

11 De ndihi ángel nī jicó ndúū yā íñí yā yuhú mesa Yāa Dios, jíin xiín ndá tēe ñáhnú jā ndíso tíñú, jíin xiín ndicúmī jā técū. De nī jēcuññī jítí ndá yā nī ntuu yā nūū yā nūū ñúhún nī nchiñúhún yā Yāa Dios ichi nūū mesa yā.

12 De nī ncāhān ndá yā:

Amén. Cúsiī inī ō cáhān ō jā vāha ndasí Yāa cúu Yāa Dios maá ó.

De vii cúñáhnú yā de ndíchí yā.

De ná nácuetáhví ó nūū yā, de ná cóo yíñúhún ó nūū yā.

Chi maá yā tīn poder, de ndíso yā cuāhā fuerza ní cání cuitī. Amén.

Ncachī ndá ángel yā.

13 Sá de nī ncāhān iin tēe ñáhnú ñúcuán jíin nī: ¿Ní nchivī cúu yáhá jā ñúhún sahma cuijín, de ní ichi vāji ndá ji?

14 De nī ncāhān ni jíin dē: Maá ní cúu jā jínī, Señor. De nī ncāhān dē jíin nī: Yáhá cúu nchivī jā ní nchāha ndá ji nī jinī ji tūndóhó xéēn. De nī naquete ji sahma ji jíin nīñī maá Tīcāchí, de nī nduyaa vāha, cúu jā ní ndundoo ánō ji nī nsāhá yā.

15 Jā ñúcuán cúu jā íñí ji nūū mesa nūū tátúnī Yāa Dios, de sátíñú ji inī templo yā nduú ñuú. De Yāa jā ndéē nūū mesa, coto yā ji jā quendōo vāha ji nūū yā.

¹⁶ De mā cúu cā ji sōco, ni mā yíchī cā ji ndute. De ni mā cáyū cā ji nūū ncandiī, de ni mā ndōhó cā ji jā ihní.

¹⁷ Chi maá Yāā cúu Tīcāchí jā ndéē nūū mesa jā tátúnī, coto yā ji modo jā cúu ji tīcāchí yā. De cundeca yā ji quīhīn yā jíín ji nūū quéne ndute jā cutecū ji ní cání sāhá. De Yāā Dios nacuahā yā ndute nūū ndá ji, de mā cuacú cā ji, ncachī tēe ñáhnú ñúcuán.

8

Sīquī sello ūjā jíín cōhō cūu oro

¹ De Tīcāchí ñúcuán nī jehndē yā sello ūjā jā ndásī tutū, de nañíí-ni nī īyo inī andiví tá sava hora.

² De nī jinī ni ndihújā ángel jā íní nūū Yāā Dios. De nī jēhe ūjā trompeta nūū ndá ángel ñúcuán.

³ Sá de nī nquenda incā ángel, yíndahá yā iin cōhō cūu oro, de nī jēcuiñī yā nūū altar. De nī jēhe cuāhā sūja īi nūū yā, tácuā sōcō yā jíín tūhun jā jícān táhvī ndihi nchivī jā cándíja Yāā Dios. De nī nsōcō yā nūū altar oro jā íyó ichi nūū mesa nūū tátúnī Yāā Dios.

⁴ De nūū cōhō cūu jā tíin ángel ñúcuán nī nquene ñūhmā sūja īi, nī ncaa nūū Yāā Dios jondē jíín tūhun jícān táhvī ndá nchivī cándíja Yāā Dios.

⁵ Sá de nī nquehen ángel cōhō cūu ñúcuán. De nī nchuhun chitú yā tīcāyi ñuhūn jā cáyū nūū altar. De nī squéne yā jondē inī ñayiví. De nī nsāhá jā ní ncana taja, de nī nihin, de nī jēndūtē nī nsāhá taja, de nī ntāan.

Tūhun sīquī trompeta

⁶ Ñúcuán de ndihújā ángel jā yíndahá ndihújā trompeta, nī nsāhá tūha yā jā tiví yā.

⁷ De ángel xíhna ñúhún nī ntivī yā trompeta. De nī ncuun ñíñí jíín ñuhūn inī ñayīví jā ní nsacā nuu jíín nīñí. De nī ncāyū iin jā únī parte ñayīví, jíín iin jā únī parte ñutun, jíín iin jā únī parte itē cuií.

⁸ De ángel ūū nī ntivī yā trompeta. De iin jā cúu modo iin yucu cáhnú jā cáyū ñuhūn nī nincava cuāhān nūū mar. De iin jā únī parte mar nī nduu nīñí.

⁹ De nī jīhī iin jā únī parte quiti ñúhún inī mar. De nī naā iin iin ndācá jā únī barco.

¹⁰ De ángel ūnī nī ntivī yā trompeta. De nī nincava iin quīmi cāhnú ichi andiví, de cáyū tá cáyū iin iti cáhnú. De nī nincava sīquī iin iin ndācá jā únī yūte jíín nūū quéne ndute.

¹¹ De quīmi ñúcuán nání quīmi ūguā. De iin jā únī parte ndute nī nduu ūguā. De nī jīhī cuāhā nchivī nī nsāhá jā ní nduu ūguā ndute ñúcuán.

¹² De ángel cūmī nī ntivī yā trompeta. De iin jā únī parte ncandiī jíín yōō jíín tiūūn nī ntiví. De nī nduneē iin jā únī parte, de nduú cā ní ncútūu iin jā únī parte nduú jíín ñuú.

¹³ De nī nūcūndēhé nī, de nī jini nī jā cána jee iin ángel yā jā ndáva cuāhān sava andiví: Nācā xēen cā ndoho nchivī ndēē inī ñayīví, chi ja ñatin ndāhyū ūnī cā trompeta jā tivī ūnī cā ángel, ncachī yā.

9

¹ De ángel ūhūn nī ntivī yā trompeta. De nī jinī ni jā ichi andiví nī nincava tucu iin quīmi inī ñayīví. De nūū quīmi ñúcuán nī jēhe ndácāa jā nune maá yavī cūnú ndasí.

² Sá de nī nacune yavī, de nī nquene ñūhmā nī ncaa modo ñūhmā iin jītūn cāhnú. De nī nsāhá ñūhmā jā ní ncuneē ncandiī jín ní nū tāchī.

³ De nū ñūhmā ñúcuán nī nquenda tīca langosta, nī jītē nuu tī ní cāhnú ñayīví. De nī jēhe yā tūhun jā sāhá tī tá sāhá ndá tīsuhmā xēen jā íyó inī ñayīví.

⁴ De nī ndacu yā nū tī jā má sāhá tī daño itē jín yūcū cuī jín ñutun, chi maá-ni nchivī jā nduú nā sello Yāa Dios ndéē teen ji cúu jā tuu tī.

⁵ De nduú ní jēhe yā tūhun jā cahnī tī nchivī, chi maá-ni jā sndóho tī ji ūhūn yōō. De sāhá tī jā jātū ji tá cúu nū jātū nchivī jā túu tīsuhmā ji.

⁶ De quīví ñúcuán nducú ndasí nchivī modo jā cuū ji, sochi mā níhīn ji modo. De vísō cúnī ji cuū ji, de nduú nā modo cuū ji.

⁷ De ndá tīca langosta ñúcuán cáá tī tá cáá caballo jā íyó tūhva quīhīn nū canāá. De xīnī tī ñúhún modo corona oro. De nēe tī nū tēe.

⁸ De íyó ixi tī jā cáá tá cáá ixi xīnī ñahan. De nūhun tī cáá tá cáá nūhun ndicaha.

⁹ De ní tī ndásī jā cúu modo sahma cāa. De níhin níjīn tī tá cúu nū níhin jā cuáhān cuāhā caballo nū guerra de ñūhun tī carreta.

¹⁰ De suhmā tī íyó iñu, de sāhá tá sāhá tīsuhmā. De jín suhmā tī de cuu sndóho tī nchivī ūhūn yōō.

¹¹ De íyó iin jā cúñáhnú nū tī, de suu cúu tāchī jā jito yavī cūnú ndasí ñúcuán. De tāchī ñúcuán yuhú hebreo nání Abadón, de yuhú griego nání Apolión, jā cáchī: Tāchī jā snāā.

¹² Ja nī nchāha iin tūndóhó, de íyó ūū cā tūndóhó jā quiji.

¹³ De ángel iñū nī ntivī yā trompeta. De nī jini nī iin tūhun jā ní ncāhān jondē māhñú ndicúmī squínā altar oro jā íñí nūū Yāa Dios.

¹⁴ De nī ncāhān ñúcuán jíin ángel iñū jā yíndahá trompeta: Nandají nú ndicúmī ángel jā núhnī yuhú yúte cāhnú jā nání Eufrates, ncachī.

¹⁵ De nī nandají ndicúmī ángel ñúcuán, tácuca cahnī iin ndācá jā únī nchivī ñayivī. Chi ja íyó tūha ndá ángel ñúcuán jā síquī maá hora jíin quivī jíin yōō jíin cuīyā jā coo súcuán.

¹⁶ De nī jinī ni jā cáchī jā íyó ūū ciento millón soldado jā yósō caballo.

¹⁷ De nī stéhēn cā yā nūū ni, de nī jinī ni ndācá caballo. De ndá tēe jā yósō síquī tī ñúhún dē camisa cāa, jā cuāhá, jā ndēé, jíin jā cuāán. De xīnī caballo cáá tá cáá xīnī ndicaha. De yuhú tī quéne ñuhūn jíin ñūhmā jíin azufre.

¹⁸ De jíin ndinúnī jā quéne yuhú caballo, de nī jihī iin ndācá jā únī nchivī, suu jíin ñuhūn jíin ñūhmā jíin azufre.

¹⁹ Chi yuhú tī jíin suhmā tī íyó fuerza jā cahnī tī nchivī. Chi suhmā tī cáá tá cáá cōō, de íyó xīnī, de jíin ñúcuán sndóho tī nchivī.

²⁰ De sava cā nchivī jāá nduú ní jihī jíin ndācá tūndóhó yáhá, nduú ní nácani inī ji jā sndóo ji ídolo jā ní nsāhá ji. De nduú ní sndóo ji jā chíñúhún ji ndācá tāchī jíin ídolo jā ní ncuvāha jíin oro jíin plata jíin cāa cuāán jíin yūū jíin ñutun. De ndācá ñúcuán chi nduú cúu cunī, ni nduú cúu cuni, ni nduú cúu caca.

²¹ De ni nduú ní nácani inī nchivī jā sndóo ji jā jáhni ji ndīyi, jíin jā sáhá tásí ji, jíin jā jíca ndīi ji, jíin jā sácúhná ji.

10

Tūhun ángel jā yíndahá libro lulí

¹ De nī jinī ni incā ángel yā jā ndíso poder, nī ncuun yā ichi andiví. De ñúsúcún yā vīcō, de xīnī yā ñúhún tīcō yēhndé. De nūū yā jéndūtē modo ncandiī, de sīhin yā cúu modo ūū sihīn jā cáá tá cáá ñuhūn.

² De née yā iin libro lulí jā núne. De nī jani yā jēhē cuáhá yā nūū mar, de jēhē sátín yā nūū ñuhun yíchí.

³ De nī ncana jee ndasí yā, tá cúu jā ndáhyū ndicaha. De tá nī ncana jee yā, de nī ncana ūjā taja.

⁴ De tá nī ncana ūjā taja, de ja íyó tūha nī jā tee nī tūhun ñúcuán nícu. De nī jini nī iin tūhun ichi andiví jā ní ncāhān jíin nī: Chuvāha nú ndācá tūhun jā ní ncāhān ūjā taja ñúcuán, de mā stéhēn nū ni mā téé nú, ncachī.

⁵ Ñúcuán de ángel jā ní jinī ni jā íní nūū mar jíin nūū ñuhún, nī nanee yā ndahá cuáhá yā ichi andiví.

⁶ De nī nacunehen yā síví maá Yāā jā técū níí cání, Yāā jā ní nsāhá andiví jíin ñayíví jíin mar jíin ndācá ndihí jā íyó inī. De jíin síví yā ñúcuán nī ncāhān téyíí ángel: Mā cúcuéé cā jā jīnu ñayíví.

⁷ Chi tá quijéhé ángel ūjā tivī yā trompeta, ñúcuán de squíncuu-ni Yāā Dios tūhun yíyuhū yā, tá cúu nūū ní ncachī tūhun yā nūū ndācá mozo yā, téē nī nacani tūhun yā jondē janahán, ncachī ángel.

⁸ Ñúcuán de maá jā ní jini nī jā ní ncāhān ichi andiví, nī ncāhān tucu jíin nī: Cuáhán de quehen nú libro lulí jā núne jā née ángel jā íní nūū mar jíin nūū ñuhún, ncachī.

⁹ De nī jēhēn ni nūū ángel ñúcuán, de nī jīcān ni jā ná cuáha yā libro lulí nūū ni. De nī ncāhān yā: Quehen de cajī nū. Chi vīxī cuu inī yuhú nú modo ndūxi, sochi chíjin nú chi cuhiyá sāhá, ncachī yā.

¹⁰ Ñúcuán de nī nquehen nī libro lulí jā nēe ángel yā, de nī nchajī ni. De vīxī nī ncuu inī yuhú nī modo ndūxi. De tá nī ncuu nī nchajī ni, de nī ncuhiyá inī ni.

¹¹ De nī ncāhān ndá jíin nī: Cánúú jā nacani tucu nú tūhun Yāa Dios, nāsa coo sīquī nchivī cuāhā ñuū jíin cuāhā nación jā sīin sīin yuhú, jíin sīquī cuāhā rey jā tátúnī, ncachī jíin nī.

11

Sīquī ūū testigo yā

¹ Ñúcuán de nī jēhe ndá iin ñutun nūū ni, jā cúu iin medida jā chícuāhá. De nī ncāhān jíin nī: Nacuiñī de chīcuāhá nú templo cāhnú Yāa Dios jíin altar, de cahvi nú nāsaa nchivī cúu jā chíñúhún nūū yā ñúcuán.

² De mā chícuāhá nú patio yātā templo. Chi ja nī jēhe yā nūū nchivī ndācá nación jīcá. De ndéē ji inī ciudad īi yáhá, de ūū xico ūū yōō cuāñū ji sīquī ciudad.

³ De tají nī ūū testigo ni jā nacani tūhun nī mil ūū ciento ūnī xico quīvī. De cūhun dē sahma ndáyí jā cúcuécá inī dē sīquī cuāchi nchivī, ncachī yā.

⁴ De ndúū testigo ñúcuán cúu tá cúu ndúū ñutun olivo jíin ndúū candelero jā íní nūū Yāa Dios, Yāa xíí ñayīví.

⁵ De nā-ni nchivī tú ndúcú sāhá nāvāha jíin ndúū testigo ñúcuán, de quee ñuhūn yuhú ndúū dē, de

cāyū ndihi nchivī jā jínī ūhvī ji dē. De súcuán cuū ndācá nchivī jā ndúcú sáhá nāvāha jíín dē.

⁶ De íyó poder ndúū testigo ñúcuán jā casī dē jā má cūún sāvī ní tiempo jā nácani dē tūhun yā. De suni íyó poder dē sáhá dē jā nduu níñi ndācá ndute. De cuu stívī dē ñayīví jíín ndācá nūū tūndóhó, tú nāsaa vuelta cúnī dē.

⁷ De tá jīnu nacani ndúū dē tūhun yā, ñúcuán de quee quiti xéēn jā íyó yavī cūnú ñúcuán. De canāá jíín ndúū dē, de cundee jíín dē, de cahñī dē.

⁸ De ndúū ndīyi ñúcuán cava nūū yáhvi ciudad cāhnú nūū ní jahnī ji maá Jētohō ō yīcā cruz. De ciudad ñúcuán cāhān yātá ji jā ñuū Sodoma jíín Egipto cúu, sīquī jā íyó ndasí cuāchi ciudad ñúcuán.

⁹ De nchivī ndācá ñuū, ndācá tatā, ndācá yuhú, ndācá nación, cunī ji jā cava ndúū ndīyi ñúcuán ūñi quīvī yósāvá, de mā cuáha ji tūhun jā quiyuhū.

¹⁰ De nchivī nú cāhnú ñayīví cusī ndasí inī ji jā ní jīhī ndúū dē, de sáhá ji vico, de cuāha ji regalo nūū táhān ji. Chi ndúū tēe jā ní nacani tūhun yā ñúcuán, nī nsáhá dē jā ní ndoho ndasí nchivī ñayīví.

¹¹ De tá yāha ūñi quīvī yósāvá, de Yāā Dios sáhá yā jā nastáá dē tāchī, de nacuiñi dē-ni. De cuyūhú ndasí nchivī cunī ji jā ní natecū dē.

¹² Ñúcuán de cunī ndúū dē jā cana jee ichi andiví: Caa nú quiji nú jondē yāhá, cachī. De ndaa dē mähñú vīcō quīhīn dē andiví, cunī ndá nchivī jā jíínī ūhvī ji dē.

¹³ De maá hora ñúcuán tāan ndasí, de ndicó cáva iin jā úxī parte ciudad ñúcuán. De jíín ñutāan ñúcuán cuū ūjā mil nchivī. De ndá cā nchivī jā

ndōo, cuyūhú ndasí ji, de cāhān ji jā cúñáhnú Yāa Dios jā ndéē andiví.

¹⁴ Súcuán nī nchāha tūndóhó ūū, de ñamā coo tūndóhó ūnī.

Sīquī trompeta ūjā

¹⁵ De ángel ūjā nī ntivī yā trompeta. De nī jini nī nī ncāhān jee ichi andiví. De súcuán nī ncāhān ndá: Ndācá nación ñayīví ja nī nūquīhi ndahá maá

Jētohō o Yāa Dios

jíin Cristo jā ní ntetiñú yā.

De ndacu yā tiñu ní cání cuitī.

Cáchī.

¹⁶ Nūcuán de ndihócō cūmī tēe ñáhnú jā ndíso tíñú jā ndéē dē mesa dē ichi núū Yāa Dios, nī jēcuñī jítí dē nī ntuu dē nūū dē nūū ñūhún, de nī nchiñúhún dē yā.

¹⁷ De nī ncāhān ndá dē:

Ná cútahví sá nūū ní, Tátā Yāa Dios,

chi maá ní tīn ndihi poder,

de cúu ní Yāa íyó mitan, de nī īyo ní ní cání, de coo ní ní cání.

De nī natiin ní ndiviī jā íyó,

de jíin poder ní nī nquijéhé ní tátúnī ní nūū.

¹⁸ Nchivī ndācá nación nī nquītī inī ji sīquī ní.

De mitan chi nī nquenda quīví jā cuāha ní castigo jí,

jíin jā sáhá ndāa ní tiñu ndācá ndīyi.

De cuāha ní táhvī nūū ndācá mozo ní jā ní nacani tūhun ní,

jíin nūū ndācá nchivī jā jétíñú ní, jíin nchivī jā chíñúhún nūū ní,

cúu nchivī cúñáhnú jíin jāá nduú.

De mitan de stánū táhvī ní ndá nchivī jā stíví ñayīví.

Ncachī ndá dē.

¹⁹ Ñúcuán de nī nune templo Yāā Dios jā íyó andiví. De nī jinī nchiví jā ñúcuán íyó jātūn jā ñúhún contrato yā. De nī jēndūtē nī nsāhá taja, de níhin, de cána taja, de nī ntāan, de nī ncuun xēen ñíí.

12

Tūhun ñahan jín cōō cāhnú

¹ Ñúcuán de inī andiví nī nguenda iin jā sáhvi ndasí inī ō jínī ō: Iin ñahan jā ñúhún ña ncandii modo sahma, de ííí jēhē ña sīquī yōō, de ñúhún iin corona xīnī ña jā ndēē ūxī ūū tiūūn.

² De ñúhún sēhe ña. De nī jacu cóhó ña jā ndóho ña téhdē chījin ña jā scácu ña ji.

³ Ñúcuán de inī andiví nī nguenda tucu incā jā sáhvi inī ō jínī ō: Iin cōō cuāhá cāhnú ndasí. De íyó ūjā xīnī tī jín ūxī ndiqui tī. De ndihújā xīnī tī ñúhún corona.

⁴ De jín suhmā tī nī stáá tī iin jā únī parte tiūūn jā íyó andiví, de nī squéne tī inī ñayiví. De nī íñi tī nūū ñahan jā scácu sēhe ñúcuán, ndétu tī jā cocó tī sēhe ña jā tá cacu ji.

⁵ De nī scácu ña iin sēhe yíí, de sūchí ñúcuán nī jēcundeē tīñú ji jā ndacu níhin ji tiñu nūū ndivii nación. De nī ndoñúhún-ni sēhe yíí ña ñúcuán, nī ndaa ji cuāhān ji jondē nūū ííí mesa Yāā Dios nūū tátúnī yā.

⁶ De ñahan ñúcuán nī jinu ña cuāhān ña jondē nūū ñuhun tíhá nūū íyó iin lugar jā ní nsāhá tūha Yāā Dios. De ñúcuán cundeē ña níhīn ña jā cajī ña mil ūū ciento ūnī xico quiví.

7 Ñúcuán de nī ncanāá inī andiví. Chi ángel cúñáhnú cā jā nání Miguel jíin ndācá ángel jā cúu mozo nūū yā, nī ncanāá ndá jíin cōō cāhnú. De cōō ñúcuán jíin ndá mozo maá, nī ncanāá jíin yā.

8 De nduú ní ncúndéé ndá tī, de nduú cā ní ncúu cundee tī andiví.

9 Súcuán nī ncuu jā ní ntavā yā cōō cāhnú ñúcuán jā íyó jondē janahán ndasí. De nání tī tāchī cúñáhnú jíin Satanás, de maá tī cúu jā stáhví ndihi nchiví ñayíví. De nī squéne yā tī jondē inī ñayíví jíin ndācá mozo tī.

10 Ñúcuán de nī jini nī iin tūhun jā cáhān jee ichi andiví: Ja nī nguenda quíví jā scácu Yāa Dios yóhó, jíin jā stéhēn nijin yā jā tūn yā poder, jíin jā tátúní yā, jíin jā ndíso tíñú maá Cristo jā ní ntetíñú yā. Chi ja nī squéne yā maá jā cáhān cuāchi sīquī ndācá hermano ō. Chi nduú ñuú nī ncāhān cuāchi sīquī ji nūū Yāa Dios maá ó.

11 De nī ncundee ndá ji sīquī Satanás ñúcuán, nī nsāhá tūhun jā ní jati níñi Yāa cúu Ticāchí nī jihí yā, jíin jā ní ncāhān ndāā ji tūhun Yāa Dios, jíin jāá nduú ní ncúndáhví inī ji maá ji, chi nī jēhe ji tūhun candíja ji vísō cuū ji jā síquī yā.

12 Túsaá de ná cúsiī ndasí inī ndá ndóhó jā ndéē andiví. De nācā xēen ndoho ndá ndóhó jā ndéē inī ñayíví jíin nūū mar. Chi nī ncuun tāchī cúñáhnú nī jīnū nūū ndá nú. De quítī ndasí inī, chi jíin jāá nduú cā coo cuāhā cā tiempo jā stáhví nchiví, ncachí.

13 De nī jíinī cōō cāhnú ñúcuán jā ní squéne yā maá cuāhān inī ñayíví, de nī jinu tī nī niquīn tī ñahan nī scácu sēhe yíí, jā sāhá xēen tī ña nícu.

14 De nī jēhe ndá ūū nījīn yaha cáhnú nūū ñahan ñúcuán, tácuá ndava ña quihīn ña lugar ña nūū ñuhun tíhá, de cācu ña nūū cōō ñúcuán. De ñúcuán cundeē ña ūnī cuiyā yósāvá, de nihīn ña jā cajī ña.

15 De yuhú cōō ñúcuán nī nguene ndute tá cúu iin yūte cāhnú, cuāhān yātā ña tácuá teni ña.

16 De ñuhun chi nī nchindeé ñahan ñúcuán, chi nī nune-ni, de nī nguēe yūte jā ní nguene yuhú cōō.

17 Ñúcuán de nī nguītī xēēn inī cōō cāhnú nī jinī tī ña. De cuāhān tī cuācanāá tī jíin ndá cā sēhe ña, suu nchivī jā squíncuu tiñu jā tátúnī Yāa Dios de cándíja nīhin jī tūhun Jesucristo.

13

Tūhun sīquī ūū quiti xēēn

1 De nī iñi nī yuhú mar. De nī jinī ni jā ní nguenda iin quiti xēēn inī mar. De íyó ūjā xīnī tī jíin ūxī ndiqui tī. De ndihúxī ndiqui tī ñúhún corona. De ndihújā xīnī tī ndéē iin sívī néhén jā quítī inī Yāa Dios sáhá.

2 De quiti xēēn ñúcuán jā ní jinī ni cáá tá cáá cuiñī, de ndahá tī cáá tá cáá ndahá oso, de yuhú tī cáá tá cáá yuhú ndicaha. De nūū quiti ñúcuán nī jēhe cōō cāhnú poder maá jíin mesa nūū tátúnī. De nī nsáhá jā cúñáhnú ndasí quiti ñúcuán.

3 De nī jinī ni jā ní ntacuēhé iin xīnī tī, de ja ñatin cuū tī nícu. De nī nduvāha tī jā ní ntacuēhé tī. De nī nsāhvi ndasí inī nchivī ní cáhnú ñayívi nī jinī jī, de nī jetáhvi jī nūū tī.

4 De nī nchiñúhún ndá jī cōō cāhnú sīquī jā ní nsáhá tī jā cúñáhnú ndasí quiti xēēn, de suni nī nchiñúhún jī quiti xēēn ñúcuán. De nī ncāhān ndá

ji: Nduú íyó ni iin jā cúñáhnú tá cúu nūū cúu quiti yáhá, de ni iin mā cúndéé canāá jíín tī, ncachī ndá ji.

⁵ De nduú ní jásī yā jā cáhān téyíí tī jíín jā cáhān nāvāha tī síquī yā. De nī nīhīn tīñú tī jā tatúnī tī ūū xico ūū yōō.

⁶ De nī nquijéhé tī nī ncāhān nāvāha tī síquī Yāā Dios, jíín síquī sívī yā, jíín síquī nūū ndéé yā, jíín síquī ndācá jā ndéé andiví.

⁷ De nduú ní jásī yā jā canāá tī jíín nchivī maá Yāā Dios, de cundéé tī jíín ji. De suni nī nīhīn tīñú tī jā tatúnī tī nūū nchivī ndācá tatā, ndācá ñuū, ndācá yuhú, ndācá nación.

⁸ De nchivī níí cáhnú ñayīví jāá nduú yósō sívī ji nūū tutū, nī nchiñúhún ji quiti xéēn ñúcuán. De Yāā cúu Tīcāchí jā ní jahnī ndá ji, maá yā névāha tutū ñúcuán jā yósō sívī nchivī cutecū níí cání, de ja yósō sívī ji jondē quīvī jā ní jēcōo ñayīví.

⁹ Nchivī jā íyó sōho ná téé sōho ji tūhun jā cáhān ni yáhá.

¹⁰ Ndācá nchivī jā sáhá jā quívi táhán vecāa, suni vecāa quīhīn maá ji. De ndācá nchivī jā jáhnī táhán jíín espada, suni jíín espada cuū maá ji. Túsaá de nchivī maá Yāā Dios chí cánuú cuandéé inī ji jíín tūndóhó de mā jécuiñī ji cándíja ji tūhun jā cúndáhvī inī yā ji.

¹¹ Ñúcuán de nī jinī ni incā quiti xéēn jā ní nquenda chíjin ñuhun. De íyó ūū ndiqui tī jā cáá tá cáá ndiqui tīcāchí. De modo táchī cōō cáhnú, súcuán cáhān tī.

¹² De tá cúu nūū tátúnī quiti xéēn xíhna ñúhún, suni súcuán tátúnī quiti úū, íní tī nūū quiti xíhna ñúhún. De quiti úū sáhá tī jā chíñúhún ndācá

nchivī nī cáhnú ñayīví nūū quiti xíhna ñúhún, quiti jā ní ntacuēhé jā ja ñatin cuū tī de nī nduvāha tī.

¹³ De quiti úū suni sáhá ndācá tiñu ñáhnú jā sáhvi ndasí inī ō. Chi nī scúun tī ñuhūn ichi andiví nī nquiji inī ñayīví, nī jinī ndá nchivī.

¹⁴ De nī stáhvī tī nchivī ñayīví jín ndācá tiñu ñáhnú jā ní nīhīn tī poder jā sáhá tī, jínī jínúū quiti xíhna ñúhún. De nī ndacu tī jā ná sáhá nchivī imagen quiti xíhna ñúhún, quiti jā ní ntacuēhé jín espada, jā ja ñatin cuū tī de nī nduvāha tī.

¹⁵ De quiti úū nī nīhīn tī poder jā chuhun táchí tī xītīn imagen quiti xíhna ñúhún, tácuca cuu cāhān, de cahnī ndācá nchivī jāá nduú jétáhvī ji chiñúhún ji maá.

¹⁶ De ndācá nchivī cúñáhnú jín jāá nduú cúñáhnú, ndācá nchivī cuicá jín nchivī ndāhvī, ndācá nchivī sátíñú cuenta maá jín mozo jā ní jeen nchivī, nī nsáhá tī jā ní jēcundeē iin tunī ndahá cuáhá ji á teēn ji.

¹⁷ De ni iin nchivī mā cūū cueen ji xīcó ji de tú nduú ndíso ji tunī jā cúu síví tī á número jā cúu síví tī.

¹⁸ Tūhun ndíchí cúu jā cāhān ni yáhá: Ndācá nchivī jā jícūhun vāha inī cuu tavā ji cuenta número quiti xēēn ñúcuán, chi número tī cúu síví iin tēe. De número ñúcuán cúu iñū ciento ūnī xico iñū.

14

Yaā jā jíta 144,000 nchivī

¹ Ñúcuán de nī nūcūndēhé nī, de nī jinī ni jā iñī maá Yāā cúu Tīcāchí xīnī yucu Sión. De iñī ciento ūū xico cūmī mil nchivī jín yā. De teēn ji ndēē síví maá yā jín síví Tatá yā Yāā Dios.

² De nī jinī nī jā níhin ndasí ichi andiví, modo jā jíca cuāhā yūte á jā cána nīhin taja. De jā níhin ñúcuán sáhá modo jā tée cuāhā nchivī yaā nání arpa.

³ De íñi ji ichi núū mesa núū tátúnī Yāā Dios, jíin núū ndicúmī jā técū, jíin núū ndihócō cūmī tēe ñáhnú jā ndíso tíñú. De nī jita ndá ji iin yaā jeé. De ni iin nchivī nduú cúu cutūha ji yaā ñúcuán, chi maá-ni ciento ūū xico cūmī mil nchivī jā ní scácu yā inī ñayíví.

⁴ De ndācá tēe yáhá cúu jāá nduú ní nsáhá cuāchi jíin ñahan jā sáhá nēhén, chi tēe ndoo ánō cúu ndá dē. De níquīn ndá dē Tīcāchí ní-ni cúu núū cuāhān yā. Chi nī scácu yā dē inī ñayíví, de ndá máá dē cúu tēe jā xihna cā nī ncandíja núū Yāā Dios jíin núū Yāā cúu Tīcāchí.

⁵ De nduú cuitī nā tūhun stáhvī cáhān ndá dē, chi tēe ndoo ánō cúu dē, íñi dē núū mesa Yāā Dios.

Tūhun jā ní ncāhān ndinúnī ángel

⁶ Núcuán de nī jinī ni incā ángel yā jā ndáva cuāhān sava andiví. De ndíso yā tūhun jā scácu Yāā Dios nchivī jā cutecū ji níí cání. De nī nacani yā tūhun ñúcuán núū ndācá nchivī níí cáhnú ñayíví, núū nchivī ndācá nación, ndācá tatā, ndācá yuhú, ndācá ñuū.

⁷ De nī ncāhān jee yā: Coto má stíví nú núū Yāā Dios, de cāhān nū jā cúñáhnú ndasí yā, chi ja nī nquenda quívī jā sáhá ndāā yā síquī nū nāsa nī nsáhá ndá nú. De chiñúhún nú yā, chi maá yā nī nsáhá andiví jíin ñayíví jíin mar jíin ndācá núū quéne ndute, ncachī ángel.

⁸ Núcuán de níquīn incā ángel vāji, de nī ncāhān yā: Ja nī naā ndihi ciudad téyí Babilonia. Chi nī

nsāhá jā nchivī ndācá nación cásíquí ndēē ji Yāa Dios jā ní sndóo ji yā de níquīn ji ídolo jíín ndācá tiñu néhén, ncachī ángel ūū.

⁹ Ñúcuán de níquīn incā ángel ūnī, de nī ncāhān jee yā: Xēēn coo síquī nchivī jā chíñúhún quiti xēēn jíín imagen tī, de jéhe ji tūhun cundeē tunī tī teēn ji á ndahá ji.

¹⁰ Chi nīhīn ji castigo xēēn síquī ndá cuāchi jā ní nsāhá ji, chí quitī inī Yāa Dios nūū ji, de mā cúne cáhnú cā inī yā. De ndoho ji nūū cáyū ñuhūn jíín azufre, cunī ndācá ángel Yāa Dios jíín Yāa cúu Tīcāchí.

¹¹ De ñūhmā nūū ndóho ndá ji cáa ní cání cuitī. De nduú ñuú nduú nátátú nchivī jā ndóho, jā ní nchiñúhún quiti xēēn jíín imagen tī, jíín jā ní jécundeē tunī sívī tī.

¹² Jā ñúcuán nchivī maá Yāa Dios jā squíncuu ji tiñu ndácu yā de cándíja vāha ji Jesús, cánuú jā cuandeé inī ji, ncachī ángel ūnī.

¹³ Ñúcuán de nī jini nī iin tūhun ichi andiví jā ní ncāhān jíín nī: Tee nú tūhun jā cáhān ni jíín nú yáhá: Nācā ndetū ndá nchivī jā cándíja maá Jētohō ō, jā jíhī jondē mitan jíín jondē ní cā tiempo. Jāndāā chi natátú ji jā ní nsāhá ji tiñu vāha, de tiñu ji ñúcuán mā náā chí sāhá jā quendōo vāha ji ní cání, ncachī Espíritu Santo.

Jā ní nastútú yā nchivī ñayīví

¹⁴ Ñúcuán de nī nūcūndēhé nī, de nī jinī ni iin vīcō cuijín. De nūū vīcō ñúcuán ndēē Yāa nī nduu tēe. De xīnī yā ñúhún corona oro, de yíndahá yā iin hoz xēēn.

15 De nī nquee incā ángel inī templo, de nī ncana jee nī ncāhān jín Yāā jā ndéē nūū vīcō: Quehndē ní jín hoz ní, de nastútú ní nchivī ñayīví. Chi ja nī nquenda quivī jā nastútú ní ji tá cúu nūū téhndē trigo jā ní ncuaān, ncachī.

16 Ñúcuán de Yāā jā ndéē nūū vīcō nī nastútú yā nchivī vāha inī ñayīví, tá cúu nūū téhndē trigo jín hoz.

17 Sá de nī nquee incā ángel inī templo jā iyó andiví, de suni yíndahá yā iin hoz xēēn.

18 De jondē nūū altar nī nquee tucu incā ángel, de ndíso tíñú yā sīquī ñuhūn altar. De nī ncana jee yā cáhān yā jín ángel jā yíndahá hoz xēēn: Quehndē nū jín hoz xēēn nū, de nastútú nú nchivī jā sáhá nēhén inī ñayīví, tá cúu nūū jéhdē ndá ji ndahá yūcū uva jā ní nchīchī, ncachī.

19 De ángel ñúcuán nī jehndē yā jín hoz yā, chi nī nastútú yā nchivī jā sáhá nēhén inī ñayīví, tá cúu nūū ndútútú ndihā uva. De nī ntaān yā ji nūū nīhīn ji castigo xēēn Yāā Dios, tá cúu nūū táan ji ndihā uva jā tāxīn.

20 De nī jēhe yā castigo ji yātā ñúū, de nī jica nīñī ji modo ndūxi uva. De nī ndaa nī nquenda jondē freno yuhú caballo, de nī jica jondē ūnī ciento kilómetro.

15

Ndihújā ángel jín ndihújā tūndóhó jā sándihí

1 De nī jinī ni incā tíñu ñáhnú ichi andiví jā sáhvi inī ō. Chi íñī ūjā ángel yā jā cuāha ndihújā tūndóhó sándihí. De tá jīnu ndihújā tūndóhó yáhá, sá de jīnu jā má cuáha cā Yāā Dios castigo xēēn sīquī cuāchi.

² De suni nī jinī ni iin jā cáá tá cáá mar, de ndēē nihni de jēhe nduva modo ñuhūn. De yuhú mar ñúcuán ínī nchivī jā ní ncundeé ndá ji sīquī quti xēēn jíin imagen tī, jíin jāá nduú ní nguēhen ji tunī número jā cúu sívī tī. De nēe ndá ji yaā jā nání arpa jā ní jēhe Yāā Dios nūū ji.

³ De jíta ndá ji yaā jā ní ntavā Moisés, tēe cúu mozo Yāā Dios, jíin yaā maá Tīcāchí, de súcuán cáhān:

Tátā Yāā Dios, sáhvi inī ndá sá jínī sá ndihi tiñu
ñáhnú jā sáhá ní,

chi tíin ní ndihi poder.

De maá-ni tiñu ndāā tiñu váha sáhá ní,
jā cúu ní Rey nūū ndācá nación.

⁴ Nduú ni iin ji íyó jā má cáca yíñúhún ji nūū ní, Tátā
Yāā Dios.

De ndihi ji cāhān jā cúñáhnú ndasí ní.

Chi mátúhún-ni maá ní cúu Yāā ndoo Yāā ī.

De quiji nchivī ndācá nación, chiñúhún ji níhín,

Chi ja nī jinī ji jā vāha ndāā sáhá ní ndācá tiñu.

Ncachī ndá ji jíta ji.

⁵ Ñúcuán de nī nūcūndēhé nī, de nī jinī ni jā inī andiví núne cuarto ī inī templo nūū íyó tabla yūū jā yósō ley yā.

⁶ De inī templo nī nquee ndihújā ángel jā ndíso tíñú sīquī ndihújā tūndóhó. De ñúhún ndá yā sahma fino jā íyó ndoo de xíñū. De núhnī cinturón oro yīcā yā.

⁷ De iin táhán ndicúmī jā tēcū nī jēhe iin iin cōhō oro nūū ndihújā ángel ñúcuán. De inī cōhō ñúhún chitú castigo xēēn jā ní jēhe Yāā Dios, Yāā tēcū ní cání.

⁸ De nī nchitú ñühmā nū cáhnú inī templo, de suu nī stéhēn jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios jíin poder jā tíin yā. De ni iin nduú ní ncúu quívi inī templo, chi jondē ná ndíhi ndihújā tündóhó jā cuāha ndihújā ángel yā.

16

Sīquī ndihújā cōhō jā ñúhún castigo

¹ Ñúcuán de inī templo nī jini nī iin tūhun jā cáhān jee jíin ndihújā ángel yā: Cuáhán de cati ndá nú sīquī ñayíví ndihújā cōhō jā ñúhún castigo xeēn jā ní jēhe Yāā Dios, cáchī.

² De cuāhān ángel xíhna ñúhún, de nī jati yā cōhō yā sīquī ñayíví. De ndācá nchivī jā ndéē tunī quti xéēn jíin jā chíñúhún imagen tī, nī nquene ndihyi xeēn jā jātū ndasí.

³ De ángel ūū nī jati yā cōhō yā nūū mar, de ndute mar nī nduu tá cúu nīñī ndīyi. De nī jīhī ndācá quti jā ñúhún inī mar.

⁴ De ángel ūnī nī jati yā cōhō yā inī ndācá yūte jíin ndācá nūū quēne ndute, de nī nduu nīñī.

⁵ De nī jini nī jā cáhān ángel jā ndíso tíñú sīquī ndute: Tátā Yāā Dios, maá ní cúu Yāā ndoo Yāā īī, Yāā íyó mitan, de nī īyo ní níí cání. De ndāā sáhá ní jā súcuán nī nenda ní sīquī cuāchi ji.

⁶ Chi nī nsāhá ndá ji jā ní jati nīñī nchivī ndoo ní jíin nchivī jā ní nacani tūhun ní. De mitan chi nī nsāhá ní jā jíhi ji nīñī, chi nchivī nēhén cúu ndá ji, de cánuú cundoho ji súcuán.

⁷ De nī jini nī jā cáhān incā jondē nūū altar: Tátā Yāā Dios, maá ní cúu jā tíin ndihi poder. De tiñu

váha tiñu ndāā nī nsāhá ní jā ní nenda ní sīquī cuāchi ji, ncachī.

⁸ De ángel cūmī nī jati yā cōhō yā sīquī ncandiī, de nī jēhe Yāā Dios tūhun jā nduhihní ndasí ncandiī tácuā cāyū nchivī.

⁹ De xēēn ndasí nī ncāyū ndācā nchivī. De vísō sūcuán de nduú ní nácani inī ji jā sndóo ji cuāchi ji, de ni nduú ní ncāhān ji jā cúñáhnú Yāā Dios. Chi sa nī ncāhān nāvāha ji sīquī yā jā ní jēhe yā ndācā castigo yáhá nūū ji.

¹⁰ De ángel ūhūn nī jati yā cōhō yā nūū mesa nūū tátúnī quiti xēēn. De nī ncunee níí cáhnú nūū tátúnī tī. De nácayīhí nchivī ñii yúhú ji jā jātū ndasí ji.

¹¹ De vísō sūcuán de nduú ní nácani inī ji jā sndóo ji tiñu néhén jā sáhá ji. Chi nī ncāhān nāvāha ji sīquī Yāā Dios andiví sīquī jā jātū ndasí ji de ndóho ji ndīhyi xēēn.

¹² De ángel iñū nī jati yā cōhō yā sīquī yūte cāhnú jā nání Eufrates. De nī nchīchī ndihi ndute yūte ñúcuán, tácuā nune iin ichi jā quiji ndācā rey ichi nūū quénda ncandiī.

¹³ De nī jinī ni jā inī yuhú cōō cāhnú jíin inī yuhú quiti xēēn jíin inī yuhú maá tēe jā nácani tūhun stáhvi nī nquee ūnī tächī jā cáá tá cáá sahvā.

¹⁴ De ndá ñúcuán chi jā jétíñú ndá tächī cúu, de sáhá tiñu ñáhnú jā sáhvi inī nchivī jíin ji. De nī nquiji ndá tächī ñúcuán jā nastútú ndācā rey níí cáhnú ñayiví, jā canāá dē sīquī Yāā Dios quiví jā ndiji yā. De maá yā cúu jā tíin ndihi poder.

¹⁵ Cunini ndá nú, chi iin sanaā-ni de nenda nī, tá cúu jā iin sanaā-ni de quíji jācuīhná. De nācā ndetū

ndá nchivī jā ndito inī ji, de jíto vāha ji sahma ji, tácuā mā cācá ñí ji, cúu jāá nduú nā cuāchi coo sīquī ji jā cucanoō ji nūū ndācá nchivī, ncachī yā.

¹⁶ De nī nastútú ndá tächī ñúcuán ndācá rey, nī ndutútú iin lugar jā nání Armagedón yuhú hebreo.

¹⁷ De ángel ūjā nī jati yā cōhō yā nūū tächī. De inī templo andiví jíin nūū mesa nūū tátúnī yā, nī nguenda iin tūhun jā ní ncāhān jee: Ja nī jīnu, ncachī.

¹⁸ Ñúcuán de nī jēndūtē sáhá taja, de níhin, de cána taja, de nī ntāan ndasí. Chi jondē ní cání jā íyó nchivī ñayíví, nduú ní ntāan níhin ndasí tá cúu jā ní ntāan nī jinī ni.

¹⁹ De maá ciudad Jerusalén jā cúñáhnú, nī ncusín nī ncuu ūnī parte, de ní cáhnú ñayíví nī jicó cáva vehe ndá ñuū. De ñuū téyíí Babilonia, chi nī nsáhá yā jā ní ndutahví ji castigo xēēn, chi nī nguítí ndasí inī yā sīquī cuāchi ji.

²⁰ De nī naā ndācá isla, de suni yucu nduú cā naá íyó.

²¹ De ichi andiví nī ncuun ñíñí náhnú sīquī nchivī, jā vēe jondē ūū xico kilo. De nī ncāhān nāvāha ndá nchiví sīquí Yāā Dios jā ní ncuun ndasí ñíñí, chi iin tūndóhó xēēn nī ncuu.

17

Jā nenda yā sīquí ñuū nēhén Babilonia

¹ Ñúcuán de nī nguiji iin táhán ndihújā ángel jā ní nee ndihújā cōhō, de nī ncāhān yā jíin nī: Nēhēn, de ná stēhēn ni nūū nū nāsa coo castigo sīquí maá ñahan ndíi jā cúu ñuū cúñáhnú jā ndēē nūū íyó cuāhā ndute.

² Chi ndācá rey ñayíví, modo jā ní ncasíquí ndéē dē jíín ñahan ñúcuán, cúu jā ní sndóo dē Yāā Dios de níquín dē tūhun nēhén jā ní stéhēn ña. De nī nsáhá ña jā nchivī níí cáhnú ñayíví, modo jā jíni ji de cásíquí ndéē ji Yāā Dios cúu jā ní sndóo ji yā de sáhá ndasí ji cuāchi, ncachī ángel.

³ De nī stéhēn cā Espíritu Santo jā ní jinī ni, de ángel yā ñúcuán cuāhān jíín nī jondē nūū ñuhun tíhá. De nī jinī ni iin ñahan, yósō ña iin quiti xéēn cácuáhá. De níí cáhnú tī ndéē tūhun nēhén jā quítī inī Yāā Dios sáhá. De íyó ūjā xīnī tī jíín ūxī ndiqui tī.

⁴ De ñahan ñúcuán ñúhún ña sahma ndihí jíín sahma cuahá, de suni ñúhún ña siquī oro jíín yūū luu jíín perla jā ndéē yāhvi. De nēe ña iin cōhō oro jā ñúhún chitú jíín tiñu nēhén ndasí jíín tiñu téhén jā jíca ndiī ña.

⁵ De teēn ña ndéē iin síví jā cúu iin tūhun yuhū, de suha cáhān: Yáhá cúu ñuū téyíí Babilonia, jā cúu tá cúu naná ndācá jā jíca ndiī jíín jā sáhá nēhén ndasí inī ñayíví, cáchī.

⁶ Sá de nī jinī ni jā ñahan ñúcuán jíni ña chi modo jā ní jihí ña níñī nchivī maá Yāā Dios jíín níñī nchivī nī jihí síquī jā ní nacani ji tūhun Jesús. De nī nsáhvi ndasí inī ni nī jinī ni ña.

⁷ Sá de nī ncāhān ángel ñúcuán jíín nī: ¿Nūcu sáhvi inī nū ndéhé nú? Ná cáchī tūhun nī nūū nū ñāsa cúu jā cáhān tūhun yuhū síquī ñahan ñúcuán jíín quiti xéēn jā yósō ña, jā íyó ūjā xīnī tī jíín ūxī ndiqui tī.

⁸ Quiti xéēn jā ní jinī nū, chi nī ntecū tī, de mitan chi nduú cā tī. De quee tucu tī inī yavī cūnú, sá de quihīn tī nūū tānū tāhvī tī. De nchivī jā ndéē níí cáhnú ñayíví, sáhvi inī ji cunī ji nūū quiti ñúcuán jā

ní ntecū tī de nī jīhī tī, de nī natecū tucu tī. De cúu ndá ji nchivī jāá nduú yósō sívī ji nūū tutū jā yósō sívī nchivī cutecū níí cání jā ní jēcōsō sívī ji jondē quiivī nī jēcōo ñayiví.

⁹ Ndācá nchivī jā jícūhun vāha inī, cuu tavā ji cuenta nāsa cúu: Ndi hújā xīnī tī cúu tá cúu ūjā yucu nūū ndéē ñahan ñúcuán.

¹⁰ De ndihújā xīnī tī suni cúu tá cúu ūjā rey. De ūhūn rey ñúcuán ja nī naā jā tátúnī dē, de iin dē tátúnī mitan, de incā dē chi ncháha ca quiiji. De tá quiiji dē de jacū-ni tiempo coo dē.

¹¹ De quiti xéēn jā ní ntecū, de nī jīhī, maá tī nī ncuu rey ūnā. De iin táhán ndihújā rey ñúcuán cúu tī. De tá yāha jā tátúnī tucu tī de suni quihīn tī nūū tātū tāhvī tī.

¹² De ndihúxī ndiqui jā ní jinī nū cúu tá cúu ūxī rey, de ncháha ca tátúnī ndá dē. De ndá máá dē jíín quiti xéēn ñúcuán, chi nīhīn tīñú dē cuu dē rey jacū-ni tiempo.

¹³ De ndihúxī rey ñúcuán chi squétáhán dē tūhun, de nacūāha dē poder dē jíín tiñu ndíso dē nūū quiti xéēn ñúcuán tácuā tátúnī tī.

¹⁴ De canāá dē jíín Yāā cúu Tīcāchí. De Yāā cúu Tīcāchí candeē yā poder ndá dē. Chi maá yā cúu Jētohō nūū ndācá jētohō, de maá yā cúu Rey nūū ndācá rey. De nchivī jā íñí jíín yā, chi nī nacāji Yāā Dios ji de nī ncana yā ji, de squíncuu vāha ndá ji, ncachī ángel.

¹⁵ De nī ncāhān cā yā: Cuāhā ndute jā ní jinī nū nūū ndéē ñahan ndīī, suu cúu nchivī cuāhā ndācá ñuū, ndācá yuhú, ndācá nación.

¹⁶ De ndihúxī ndiqui jā ní jinī nū jā névāha quiti xéēn, suu cúu ndihúxī rey jā cunī ūhvī dē ñahan

ndiī ñúcuán. De sáhá dē jā quendōo ndáhví ña de quendōo vichí ñií ña. De cajī dē cūñu ña de teñuhūn dē ña nūū ñúhūn.

¹⁷ Chi Yāa Dios scúu yā inī dē jā ná sáhá dē tiñu jā cúni yā. De squétáhán ndá dē tūhun jā nacuāha dē tiñu ndíso dē nūū quiti xéēn, de tatúni tī jondē squíncuu ndācá tūhun jā ní ncāhān Yāa Dios.

¹⁸ De ñahan jā ní jinī nū cúu maá ñuū téyíí jā cúñáhnú nūū ndācá rey ñayíví, ncachī ángel.

18

Sīquī jā naā ñuū Babilonia

¹ Ñúcuán de nī jinī ni jā ní ncuun incā ángel yā nī nquiji ichi andiví. De cúñáhnú ndasí yā. De jā jéndütē yā de nī jëndütē nūū ñayíví.

² De nī ncana jee ndasí yā: Ja nī naā ndihi ñuū téyíí Babilonia. De nī nduu vehe ndācá tächī, nūū yíhí ndācá nūū tächī nēhén, jíin ndācá tiōcō, quiti téhén jāá nduú jétahān inī ō.

³ Chi ñuū ñúcuán cúu tá cúu iin ñahan nēhén, de nī nsáhá ña jā nchivī ndācá nación, modo jā jíni ji de cásíquí ndéē ji Yāa Dios, cúu jā ní sndóo ji yā de sáhá ndasí ji cuāchi. De ndācá rey ñayíví, modo jā ní ncasíquí ndéē dē jíin ñahan ñúcuán jā ní jetáhví ndá dē tūhun nēhén jā ní stéhén ña. De nchivī níí ñayíví jā jéen xícō, nī ncucuícá ji jíin cuāhā jānēhén jā ní nevāha ña.

⁴ Ñúcuán de nī jini nī incā tūhun jā ní ncāhān ichi andiví: Ndá ndóhó jā cúu nú nchivī maá nī, quee ndá nú inī ñuū jíñā, tácuā mā quívi nduū nū jíin ndācá cuāchi jā sáhá ña, de tácuā mā ndóhó nú tündóhó xéēn jā ndoho ña.

⁵ Chi nī ncāyā cuāhā ndasí cuāchi ña, modo iin montón cāhnú ndasí jā ní ncsúcún nī nquenda jondē andiví. De mitan de cuāha Yāā Dios castigo xēēn sīquī cuāchi ña.

⁶ Sndóho ndá nú ña tá cúu nūū ní sndóho maá ña incā nchivī. De nachunáá nú nūū ña doble tūndóhó jā ní jēhe ña nūū incā nchivī. De sáhá nú jā nandicó cóo doble sīquī ña nsūū cā jā ní nsáhá ña sīquī incā nchivī.

⁷ De nī nsáhá téyíí ndasí ña maá ña, de cuicá ndasí nī ntecū ña. De suni jín medida ñúcuán nacuāha nú jā ndoho xēēn ndasí ña. Chi jáni inī ña: Yáhá ndéē ni tátúnī ni, de nduú cúu nī ñahan viuda, de mā quijí cuitī tūndóhó ndoho nī, ncachī ña.

⁸ Jā ñúcuán cúu jā iin-ni quīvī de quiji cuāhā tūndóhó sīquī ña. Chi cuū ndiyi, de cucuécá ndasí inī ña, de coo tāmā, de cāyū ña nūū ñúhūn. Chi ndasí íyó poder maá Jētohō ō Yāā Dios, Yāā jā ní nenda sīquī cuāchi ña, cáchī.

⁹ De ndācá rey ñayīví jā ní ncasíquí ndéē dē jín ña, de nī ntecū cuicá ndasí dē jín ña, cuacu dē de cuacu cóhó dē cunī dē jā quēnda ñúhmā jā cāyū ña.

¹⁰ De cuiñi jícá dē chi cuyūhú dē cunī dē jā súcuán ndóho ña castigo. De cāhān ndá dē: Nācā jā xēēn ndóho nú, ñuū cúñáhnú Babilonia, chi maá ñuū téyíí nī ncuu nú nícu. De mitan chi iin núnúú-ni de nī nquenda castigo jā naā nū, cachī ndá dē.

¹¹ De ndācá tēe ñayīví jā jéen xícó inī ñuū ñúcuán, cuacu dē de cuacu cóhó dē jēhē. Chi nduú cā ni iin cueen ndatíñú jā xícó ndá dē.

¹² De ndatíñú jā xícó dē cúu oro, plata, yūū luu, jín perla jā ndéē yāhvi, jín sahma fino jín sahma seda jā ndihí jín jā cuāhá. De suni ndācá ñutun

jā āsīn jéhēn, jíin ndācá ndatíñú luu jā ní nsāhá jíin yūū marfil, jíin ñutun vii jā ndéē yāhvi, jíin cāa cuāán, jíin cāa hierro, jíin yūū cuijín luu.

13 De suni xícó ndá dē canela jíin ndācá jā jéhēn āsīn jíin sūja īi jíin sūja ūguā jíin ndācá perfume jíin vino jíin aceite jíin harina fina jíin trigo. De suni xícó dē quiti jíso jíin tīcāchí jíin caballo jíin carreta, de jondē nchivī xícó dē jā satíñú cāhá ji-ni.

14 De cāhān ndá dē jíin ñuū ñúcuán: Nī ncujiyo ndihi ndatíñú cuicá jā ní jētahān ndasí inī nū. De ndācá jā vii jā váha jā ní ntecū cuicá nú, chi nī naā ndihi, de mā nánihīn cuitī cā nū, cachī ndá dē.

15 De ndācá tēe jā ní jeen nī yícó nī ncucuicá jā síquī ndatíñú ñuū ñúcuán, chi cuiñi jíicá dē jā yūhú dē cunī dē castigo coo ñuū ñúcuán. De cuacu dē de cuacu cóhó dē.

16 De cāhān ndá dē: Nācā xēen ndóho ñuū téyíi yáhá. Chi nī ncuu tá cúu iin ñahan jā ní ñūhun sahma fino, sahma ndihí jíin jā cuáhá. De nī ñūhun ña siquī oro jíin yūū luu jíin perla jā ndéē yāhvi.

17 De mitan de iin núnúú-ni de nī naā ndihi ndācá ndatíñú váha ñúcuán, cachī ndá dē. De cuiñi jíicá ndācá tēe scáca barco, jíin nchivī jā cuáhān jíin barco, jíin tēe sátíñú inī barco, jíin ndá cā tēe jā sátíñú nūū mar.

18 Chi cunī dē ñūhmā jā cáyū ñuū ñúcuán, de cana jee ndá dē: ¿Ní íyó cā ñuū téyíi jā cúñáhnú tá cúu nūū ní íyo ñuū yáhá? cachī dē.

19 De cōsō ndá dē tīcāchāā ñūhun xīnī dē jā cúcuécá inī dē. De cuacu dē de cuacu cóhó dē. De cana jee ndá dē: Nācā xēen ndóho ñuū téyíi yáhá. Chi jíin ndatíñú cuicá jā ní íyo ñuū yáhá nī ncucuicá

ndācá nchivī névāha barco jā jíca nūū mar. De mitan de iin núnúú-ni de nī naā ndihi-ni, cachī dē.

²⁰ De ná cúsiī inī ndá ndóhó jā ndéē andiví, sīquī jā ní naā ñuū yáhá. De ná cúsiī inī ndá ndóhó tēe apóstol, jíin tēe nácani tūhun Yāā Dios, jíin nchivī maá Yāā Dios. Chi nī nsāhá nēhén ñuū ñúcuán sīquī ndá nú, de jā ñúcuán nī nenda Yāā Dios sīquī.

²¹ Ñúcuán de iin ángel jā ndíso poder, nī nquehen yā iin yūū cáhnú tá cúu iin yósó cáhnú, de nī squéne yā inī mar. De nī ncāhān yā: Tá cúu nūū ní naā yósó yáhá, suni súcuán naā Babilonia, ñuū cúñáhnú téyíí. De mā núcōo cuitī cā jā cunī ō nūū.

²² De nī ncāhān yā jíin ñuū ñúcuán: Inī calle nū mā cúnini cuitī cā nchivī jā scáta ji yaā arpa jíin flauta jíin trompeta. De suni mā cōó cuitī cā nchivī jā sāhá ndācá ndatíñú. De suni mā cúnini cā ji jā nihin ndācá molino nū.

²³ De nī iin lámpara mā sāhá cā jā cunijin nūū nū. De nī mā cúnini cā ji vico jā cúsiī inī ndá ñahan ndá tēe jā tándāhá māhñú nú. De nchivī jā ní jeen nī yícó nūū nū, nī ncuñáhnú ndasí ji inī ñayíví. De nī stáhví nú nchivī ndācá nación jíin tiñu tásí tiñu mágica, ncachī ángel.

²⁴ Chi sīquī ñuū ñúcuán ndéē cuāchi jā ní jati nīñi ndācá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, jíin ndācá nchivī maá yā, jíin ndá cā nchivī jā ní jahnī ndá ji níí cáhnú ñayíví.

19

¹ De tá nī ncuu ndācá yáhá, de nī jini nī jā cāhān jee cuāhā ndasí nchivī inī andiví: Cúñáhnú ndasí Yāā Dios. Chi Yāā Dios maá ó cúu jā ní scácu yóhó.

De maá yā cúñáhnú ndasí, de maá yā tীন ndihi poder.

² De ndāā de vāha sáhá ndāā yā ndācá tiñu, chi nī nenda yā sīquī cuāchi ñuū nēhén cúñáhnú ñúcuán.

Chi nī stívī ji nchivī ní cáhnú ñayīví, chi modo jā cásiquí ndéē ji Yāā Dios jā chíñúhún ji incā yāā.

De nī nsāhá yā jā ní ndutahvī ji sīquī jā ní jahnī ji ndācá mozo yā.

Ncachī ndá.

³ De nī ncāhān tucu ndá ji: Cúñáhnú ndasí yā. Chi ní cání quenda ñūhmā ñuū ñúcuán jā cáyū, cáchī.

⁴ De ndihócō cūmī tēe ñáhnú jā ndíso tíñú, jíin ndicūmī jā tēcū, nī jēcuīñī jítí dē nī ntuu dē nūū dē nūū ñūhún, de nī nchiñúhún dē Yāā Dios, Yāā ndéē nūū mesa nūū tátúnī. De nī ncāhān ndá dē: Amén. Súcuán ná cóo. Cúñáhnú ndasí yā.

⁵ De jondē nūū mesa nūū tátúnī yā nī ncāhān iin tūhun:

Ndá ndóhó jā sátíñú nūū Yāā Dios,
jíin ndóhó jā jíca yíñúhún nūū yā,
jā cúñáhnú jíin jāá nduú,
cāhān nū jā vāha ndasí Yāā cúu yā.
Ncachī.

Vico jā tándāhá Yāā cúu Tīcāchī

⁶ De nī jini nī jā cáhān ndá nchivī cuāhā ndasí, de níhin tá cúu nūū níhin cuāhā yūte, jíin jā cána níhin taja. De nī ncāhān:

Cúñáhnú ndasí yā. Chi Jētohō ō Yāā Dios, Yāā tীন ndihi poder,
mitan de ndácu níhin yā tiñu.

⁷ De ná cúsi inī ō, de sī ndasí ná cóo inī ō,

de ná cáhān ō jā cúñáhnú ndasí yā.

Chi nī nquenda quivī jā maá Yāā cúu Tīcāchí, modo jā tandāhá yā.

De nchivī maá Yāā Dios cúu tá cúu ñahan jā tandāhá jíín yā, de ja íyó tūha ndá ji.

⁸ De nī nīhīn ji tūhun jā cuhun ji sahma fino jā ndoo ndasí de xíñū.

Ncachī ndá. De sahma fino ñúcuán cúu ndācá tiñu ndāā jā sáhá nchivī maá Yāā Dios.

⁹ De nī ncāhān ángel jíín nī: Tee nú tūhun yáhá: Nācā ndetū ndá nchivī jā ní ncana yā jā quíhīn vico tándāhá Yāā cúu Tīcāchí. De nī ncāhān cā ángel jíín nī: Ndācá tūhun yáhá cúu tūhun ndāā jā ní ncāhān Yāā Dios, ncachī yā.

¹⁰ De nī jēcuñī jítí nī nūū jéhē ángel jā chiñúhún nī yā nícu. De nī ncāhān yā jíín nī: Mā sáhá nú súcuán. Chi nduhū suni mozo Yāā Dios cúu nī, tá cúu nūū cúu maá nú jíín ndá hermano nū jā cándíja vāha tūhun Jesús. Sa nūū maá Yāā Dios chiñúhún nú, ncachī yā. Chi maá tūhun jā ní ncāhān Jesús cúu jā cáhān ndāā ndá nchivī jā nácani tūhun Yāā Dios.

Yāā jā yósō sīquī caballo cuījín

¹¹ Ñúcuán de nī jinī ni jā núne nūū ndéē Yāā Dios andiví. De nī nquenda iin caballo cuījín, de Yāā jā yósō sīquī tí nání yā Yāā ndāā, Yāā squíncuu. De ndāā sáhá ndāā yā tiñu, de ndāā nénda yā sīquī ndācá jāñéhén.

¹² De tīnūú yā jéndūtē tá cúu yáñuhūn. De xīnī yā ñúhún cuāhā corona. De ndéē iin sívī yā jā maá-ni yā cúu jā jíín.

¹³ De ñúhún yā iin sahma jā ní ñundaji nūū nīñī, de nání yā Tūhun Yāā Dios.

14 De ndācá ángel yā jā íyó andiví, yósō caballo cuijín de níquīn yātā yā. De ñúhún ndá sahma fino cuijín jā íyó ndoo.

15 De iní yuhú maá Yāā jā yósō sīquī caballo, quée jā cáá tá cáá iin espada xēen. De espada ñúcuán cúu tūhun yā jā sndóho yā nchivī ndācá nación. De nīhin ndacu yā tiñu nūū ji. De sáhá ndāā yā sīquī cuāchi ji modo jā jáñū sīquī ndīhā uva jā táxīn. De cuāha yā castigo xēen cundoho ji jā quítī inī yā sīquī cuāchi ji. Chi maá yā tíin ndihi poder.

16 De sahma yā jíin sīhin yā yósō tūhun yáhá: Rey nūū ndācá rey jíin Jētohō nūū ndācá jētohō, cáchī.

17 Ñúcuán de nī jinī ni iin ángel yā jā íñī nūū ncandiī. De nī ncana jee yā nūū ndācá quiti ndáva nūū táchī: Ndutútú ndá nú quiji nú cuxíní nú iin vico cáhnú sáhá Yāā Dios.

18 De caji nū cūñu ndācá rey jíin capitán jíin ndá tēe téyíí, jíin cūñu ndācá caballo jíin tēe jā ní nchosō tī. De suni caji nū cūñu ndācá cā nchivī, cúu nchivī sátiñú cuenta maá jíin mozo jā ní jeen nchivī, cúu nchivī cúñáhnú jíin nchivī jāá nduú, ncachī ángel.

19 Ñúcuán de nī jinī ni maá quiti xēen jíin ndācá rey ñayiví jíin cuāhā soldado dē. De nī ncutútú dē jā canāá dē jíin maá Yāā jā yósō caballo jíin ndá ángel yā.

20 De nī ntiin ndá yā quiti xēen cuāhān tī preso jíin maá tēe nī nacani tūhun stáhví jā ní nsáhá ndācá tiñu ñáhnú nī jinī jínúū quiti xēen. Chi jíin tiñu ñáhnú ñúcuán cúu jā ní stáhví dē ndācá nchivī jā ní jēhe tūhun cundiso tunī quiti xēen, jíin jā ní nchiñúhún imagen tī. De quiti xēen jíin tēe nī

nacani tūhun stáhví, técū ndúū, de nī squéne yā nūū lago ñuhūn jā cáyū jíin azufre.

²¹ De jíin espada jā quée yuhú Yāā jā yósō caballo nī jīhī ndācá soldado quitī xéēn. De ndācá quitī jā ndáva nūū táchī nī ndahā chījin tī nī nchajī tī cūñu ndá dē.

20

Sīquī mil cuīyā

¹ De nī jinī ni jā ní ncuun iin ángel ichi andiví. De née yā ndācā jā núne maá yavī cūnú ndasí. De suni née yā iin cadena cāhnú.

² De nī ntiin yā maá cōō cāhnú jā íyó jondē janahán ndasí, de nání tī táchī cúñáhnú jíin Satanás. De nī juhnī yā jā cunuhnī mil cuīyā.

³ De nī squéne yā inī yavī cūnú ndasí. De nī jasī vāha yā, de nī nsáhá cutú yā yuhú yávī, tácuā mā stáhví cā ñúcuán nchivī ndācá nación, chí jondē tá jīnu mil cuīyā. De jā yāha mil cuīyā, sá de cánuú jā ndājī caca nuu jacū cā tiempo.

⁴ De nī jinī ni ndācá mesa nūū tátúnī, de ñúcuán ndéē ndācá nchivī jā ní nīhīn tiñú ji jā sáhá ndāā ji tiñu. De suni nī jinī ni ánō ndācá nchivī jā ní jehndē ndá xīnī ji sīquī jā ní nacani ji tūhun Jesús jíin tūhun Yāā Dios. De nduú ní nchíñúhún ji quitī xéēn jíin imagen tī, de ni nduú ní jéhe ji tūhun jā cundeē tunī tī teēn ji á ndahá ji. De nī jinī ni jā ní natecū ji de nī ndacu ji tiñu jíin Cristo mil cuīyā.

⁵ Yáhá cúu ndá ndīyi jā natecū xihna cā. De ndá cā ndīyi, nduú ní nátecū ji, chí jondē jīnu mil cuīyā.

⁶ De nācā ndetū ndācá nchivī ndoo ánō jā natecū xihna cā. Chí mā cúu cuitī ji vuelta ūū. De cuu ji

sūtū nū Yāā Dios jíin nū Cristo, de tatúnī jī jíin yā mil cuiyā.

⁷ De tá jíinu mil cuiyā, de ndājī Satanás de quee nū yíndasī.

⁸ De stáhvī tucu nchivī ndācá nacióin níí cáhnú ñayīví. De stáhvī nchivī ñuū Gog jíin Magog. De sáhá jā ndutútú ndācá soldado ñuū ñúcuán jā canāá dē. De coo cuāhā ndasí dē tá cúu ñútín yuhú mar.

⁹ De cūtē nuu dē quihīn dē níí cáhnú ñayīví. De cuicó ndū dē nū ndēē ndá nchivī maá Yāā Dios, jíin ciudad jā mānī yā jíin. De Yāā Dios chí scúun yā ñuhūn ichi andiví, de cāyū ndihi dē.

¹⁰ De tächī cúñáhnú jā ní stáhvī ndācá nchivī ñúcuán, chí squéne yā quihīn nū lago ñuhūn jā cáyū jíin azufre. De ñúcuán chí ja nī squéne yā quiti xéēn jíin tēe nī nacani tūhun stáhvī. De ñúcuán ndoho nduú ñuú níí cání cuitī.

Jā sáhá ndāā yā tiñu nū mesa cuijín

¹¹ Ñúcuán de nī jinī nī iin mesa cuijín cúñáhnú, de ndēē maá Yāā tátúnī. De ñayīví jíin andiví nī ndoñúhún cuāhān jā ní ndēhé yā nū, chí nduú cā ní ncúu coo nū yā.

¹² De nī jinī ní ndācá ndīyi, jā ní ncuñáhnú jíin jāá nduú ní ncúñáhnú, íñí ndá nū Yāā Dios. De nī nsáhá yā jā núne ndācá libro, de suni nī nune incā libro jā yósō síví nchivī jā cutecū níí cání. De nī nsáhá ndāā yā sīquī ndācá ndīyi, tú nāsa tiñu nī nsáhá jíi jā yósō nū ndācá libro ñúcuán.

¹³ De nī nquee ndācá ndīyi jā ní jíhī nū mar. De suni nī nquee ndācá ndīyi jā ní jíhī, jā íyó jíi lugar nū íyó ánō ndīyi. De nī nsáhá ndāā yā sīquī, tú nāsa nī nsáhá iin iin jíi.

¹⁴ Ñúcuán de cuēhē jáhnī nchivī jín lugar nū íyó ánō ndīyi, nī snāā yā nī squéne yā cuāhān nū lago ñuhūn. De jā ndoho nchivī nū lago ñuhūn, suu cúu jā cuū ji vuelta ū.

¹⁵ De ñúcuán nī squéne yā ndá nchivī nēhén jāá nduú yósō sívī ji nū libro jā yósō sívī nchivī jā cutecū ní cání.

21

Andiví jée jín ñayīví jée

¹ Ñúcuán de nī jinī ni andiví jée jín ñayīví jée. Chi andiví jín ñayīví xihna ñúhún nī naā. De suni nduú cā mar.

² De nduhū Juan, nī jinī ni ciudad ī jā cúu Jerusalén jeé. De nī ncuun vāji ichi andiví nū ndéé Yāā Dios. De luu ndasí cáá tá cúu iin ñahan jā ní nsāhá tūha ña maá ña nī ncucutú ña jā tandāhá ña jín yií ña.

³ De nī jini nī iin tūhun jā ní ncāhān jee ichi andiví: Cūndēhé, chi mitan de ndéé Yāā Dios māhñú nchivī. De cundeé yā jín ndá ji, de cuu ji nchiví maá yā. De maá yā cundeé yā jín ji jā cúu yā Yāā Dios ji.

⁴ De nacuahā yā ntenúū ndá ji. De mā cúu cā nchiví, ni mā cuācú cā ji, ni mā cúcuécá cā inī ji, ni mā játū cā ji. Chi ja nī nchāha ndācá tūndóhó jā ní íyo, cáchī.

⁵ Ñúcuán de nī ncāhān maá Yāā jā ndéé nū mesa: Cūndēhé, chi nasāhá jeé nī ndācá jā íyó, ncachī yā. De suni nī ncāhān yā: Tee nú tūhun yáhá. Chi ndācá tūhun yáhá cúu jā jínī ndija nú jā ndāā cúu.

⁶ De nī ncāhān cā yā: Ja nī jīnu. Maá nī cúu tá cúu letra A jā xíhna ñúhún jíin letra Z jā sándihí, chi maá nī nī squíjéhé ndihi de maá nī sínu. De ndācá nchivī jā yíchī, súcuán-ni cuāha nī ndute jā quéne coho ji jā cutecū ji ní cání.

⁷ Ndācá nchivī jā cundeé sīquī jānēhén, nīhīn ji ndācá yáhá cuu táhvī ji. De cuu nī Yāa Dios ji, de cuu ji sēhe nī.

⁸ De ndācá nchivī jā yúhú cundoho sīquī tūhun nī, jíin nchivī jāá nduú cándíja, jíin nchivī sáhá tiñu néhén, jíin nchivī jáhnī ndiyi, jíin nchivī jíca ndiī, jíin nchivī sáhá tásí, jíin nchivī chíñúhún ídolo, jíin ndācá nchivī stáhví, nchivī ñúcuán chi quívi ndá ji lago ñuhūn jā cáyū jíin azufre. De ñúcuán cúu jā cuū ji vuelta ūū.

Jerusalén jeé

⁹ Ñúcuán de nī nquiji iin táhán ndihújā ángel jā ní nee ndihújā cōhō jā ní ñūhun chitú ndihújā tūndóhó jā sándihí. De nī ncāhān yā jíin nī: Nehēn de ná stéhēn ni nūū nū ñahan jā tandāhá cuu ña ñasíhí Yāa cúu Tīcāchí, ncachī yā.

¹⁰ De nī nsāhá cā Espíritu Santo jā ní stéhēn cā nūū ni, de ángel ñúcuán nī jeca yā nduhū cuāhān yā jíin nī xīnī iin yucu cáhnú súcún. De nī stéhēn yā nūū ni maá ciudad īi cúñáhnú jā cúu Jerusalén, de nī ncuun vāji jondē andiví nūū ndéē Yāa Dios.

¹¹ De jéndūtē ndasí ciudad ñúcuán tá cúu nūū jéndūtē Yāa Dios. De xíñū tá cúu nūū xíñū iin yūū luu jā ndéē yāhvi ndasí, tá cúu yūū cujín jā ndéē nihni modo vidrio.

¹² De yuhú ciudad nī jicó ndúū iin jā cāhnú súcún jā ndásí ciudad. De íyó ūxī ūū viéhé. De ndācá

viéhé íñí iin ángel yā. De ndācá viéhé ndéē síví ndihúxī ūū tatā Israel.

¹³ De lado nūū quénda ncandiī íyó ūnī viéhé. De lado norte suni íyó ūnī viéhé. De lado sur suni íyó ūnī viéhé. De lado nūū quée ncandiī suni íyó ūnī viéhé.

¹⁴ De íyó ūxī ūū yūū nāhnú jā cúu cimientu maá jā ndásī ciudad. De ndācá yūū ndéē síví ndihúxī ūū apóstol maá Yāā cúu Tīcāchí.

¹⁵ De ángel jā ní ncāhān jíín nī, née yā iin metro oro jā chicuāhá yā ciudad jíín ndá viéhé jíín maá jā ndásī ciudad.

¹⁶ De ciudad chi iin medida-ni cúu ndicúmī lado. Chi jā cāní jíín jā jítē, inuú-ni cúu. De ángel nī nchicuāhá yā ciudad jíín medida ñúcuán. De née ūū mil ūū ciento kilómetro jā iin iin lado. De inuú-ni medida jā cāní, jā sūcún, jíín jā jítē.

¹⁷ De suni nī nchicuāhá yā maá jā ndásī ciudad, de née ūnī xico cūmī metro jā sūcún. De medida jā jétíñú nchivī, suni jétíñú ángel ñúcuán.

¹⁸ De maá jā ndásī ciudad nī ncuṽaha jíín yūū cuíjín ndéē nihni. De ndinuhun oro cúu ciudad, de cáá tá cáá vidrio jā ndéē nihni.

¹⁹ De ndācá yūū jā cúu cimientu maá jā ndásī ciudad, nī ncututú jíín ndinuū yūū luu jā ndéē yāhvi. Yūū xíhna ñúhún cúu yūū cuíjín ndéē nihni. De jā úū cúu yūū ndéé xíñū. De jā únī cúu yūū pinto. De jā cúmī cúu yūū cuíí xíñū.

²⁰ De jā úhūn cúu yūū pinto jā ñúhún raya. De jā íñū cúu yūū cuāhá pinto. De jā újā cúu yūū cuāán ndéē nihni. De jā únā cúu yūū cuíí ndéé. De jā ín cúu yūū cuāán xíñū. De jā úxī cúu yūū cuíí cuíjín.

De jā úxī iin cúu yūū cuāhá cuáán. De jā úxī ūū cúu yūū ndihí xíñū.

²¹ De ndihúxī ūū viéhé ñúcuán cúu ūxī ūū perla jā ndéē yāhvi. De iin iin viéhé cúu iin iin perla. De ndinuhun oro cúu calle cāhnú ciudad, de ndéē nihni tá cáá vidrio.

²² De nduú nā templo ní jínī ni inī ciudad, chi ní cāhnú ciudad íyó maá Jētohō ō, Yāā jā tīin ndihi poder, jín Yāā cúu Ticāchí.

²³ De nduú jīni ñúhún jā cutūu ncandīi jín yōō. Chi jā jéndūtē maá Yāā Dios cúu jā cútūu. De maá Yāā cúu Ticāchí, cúu yā luz inī ciudad ñúcuán.

²⁴ De nchivī ndācá nación ñayīví jā ní scácu yā, caca ji nūū luz jā stúu ciudad ñúcuán nūū ji. De ndācá rey ñayīví quiji ndá dē ciudad jín ndācá jā stéhēn jā cúñáhnú dē.

²⁵ De ndācá viéhé ciudad mā cúndasī cuitī nduú, de nduú nā jacuāā coo.

²⁶ De inī ciudad quiji nchivī cúñáhnú ndācá nación, quiji ji jín ndācá jā stéhēn jā cúñáhnú ji.

²⁷ De mā quívi cuitī ni iin jā tēhén. De ni mā quívi nchivī jā sáhá tiñu néhén jín jā stáhví. Chi quívi maá-ni nchivī jā yósō síví ji nūū libro jā yósō síví nchivī cutecū ní cání, jā névaha Yāā cúu Ticāchí.

22

¹ Ñúcuán de ángel yā nī stéhēn yā nūū ni iin yūte jā íyó ndoo. De ndute ñúcuán sáhá jā cutecū ō ní cání. De ndéē nihni tá cúu vidrio, de quēne nūū mesa nūū tátúnī Yāā Dios jín Yāā cúu Ticāchí.

² De jíca yūte sava māhñú calle cāhnú ciudad ñúcuán. De ndúū lado yuhú yūte íñí ñutun jā cutecū ō ní cání sáhá. De ñutun ñúcuán jéhe jāvíxī ūxī ūū

vuelta jā iin cuiyā, chi ndācá yōō cúun jāvīxī. De ndahá yúcū tū cúu tātān jā ndúvāha nchivī ndācá naciún.

³ De ndācá jā ní stánū tāhvī yā, mā cōó inī ciudad ñúcuán. De inī ciudad cuiñi maá mesa nūū tátúnī Yāā Dios jíin Yāā cúu Tīcāchí. De nchivī cándija jā cúu ji mozo yā, chiñúhún ji yā.

⁴ De cunī ji nūū yā, de cundeē sívī yā teēn ji.

⁵ De mā cōó cā jacuāā ciudad ñúcuán. De nchivī jā ndéē ñúcuán nduú cā jíni ñúhún ji jā stúu lámpara nūū ji, ni jā stúu ncandī. Chi jā jéndūtē maá Jētohō ō Yāā Dios cúu jā cútūu nūū ji. De ndacu ji tiñu ní cání cuitī.

Jā cuácuñatin nenda Cristo

⁶ Ñúcuán de nī ncāhān ángel jíin nī: Ndācá tūhun yáhá cúu jā jíinī ndija nú jā tūhun ndāā cúu. De Jētohō ō Yāā Dios, maá yā sáhá jíin ndá tēe nācani tūhun yā, jā jíin Espíritu yā nācani ndá dē. De suu maá yā nī ntají ángel yā tácuā stéhēn nūū nchivī cúu mozo yā ndācá tiñu jā ñamā coo.

⁷ Ñamā ndiji nī, cáchī yā. De nācā ndetū nchivī jā téē sōho tūhun Yāā Dios jā yósō nūū tutū yáhá.

⁸ De nduhū Juan, nī jini nī ndācá tūhun yáhá, de nī jinī ni ndācá tiñu yáhá. De tá nī jini jíin sōho nī de nī jinī jíinūū ni, ñúcuán de nī jēcuñī jītí nī nūū jéhē maá ángel jā ní stéhēn ndācá tiñu yáhá nūū ni, jā chiñúhún nī yā nícu.

⁹ Sochi nī ncāhān ángel jíin nī: Mā sáhá nú súcuán. Chi nduhū suni mozo Yāā Dios cúu nī, tá cúu nūū cúu maá nú jíin ndá hermano nū jā nācani tūhun yā, jíin ndihi nchivī jā jétáhvī tūhun jā yósō nūū tutū

yáhá. Sa nūū maá Yāā Dios chiñúhún nú, ncachī yā.

¹⁰ De nī ncāhān cā ángel jíín nī: Mā chíyuhū nū ndācá tūhun Yāā Dios jā yósō nūū tutū yáhá, chí ja cuācuñatin tiempo jā quee ndaā ndihi.

¹¹ De nchivī jā sáhá tiñu néhén, ná sáhá cā ji tiñu néhén. De nchivī jā íyó téhén ánō, ná quéndōo ji súcuán. De sa nchivī jā sáhá tiñu ndāā, ná sáhá cā ji tiñu ndāā. De nchivī jā íyó ndoo ánō, ná cóo ndoo cā ji súcuán, ncachī ángel.

¹² Jāndāā jā ñamā ndiji nī, cáchī Jesús. De quiiji nī jíín tāhvī jā cuāha nī nūū iin iin nchivī, tú nāsa tiñu nī nsāhá ji.

¹³ Maá nī cúu tá cúu letra A jā xíhna ñúhún jíín letra Z jā sándihí, chí íyó nī jondē jā xíhna ñúhún de coo nī ní cání.

¹⁴ Nācā ndetū nchivī jā jéhe ji tūhun ndundoo ánō ji tá cúu nūū ndúndoo sahma ji. Chí cuu caji ji jāvíxī ñutun jā sáhá jā cutecū ji ní cání, de cuu quívi ji viéhé ciudad ī ñúcuán.

¹⁵ De ichi fuera ciudad coo nchivī jā sáhá tiñu néhén, jíín nchivī sáhá tásí, jíín nchivī jíca ndiī, jíín nchivī jáhnī ndīyi, jíín nchivī chíñúhún ídolo, jíín ndá nchivī jā cúsiī inī stáhvī táhán.

¹⁶ Maá nī jā cúu Jesús, nī ntají nī ángel ni tácuā cachī tūhun yā ndācá tūhun yáhá nūū ndá grupo nchivī cándíja. De maá nī nī nsāhá jā ní íyo rey David, de nī ncacu nī nūū tatā David. De cúu nī tá cúu lucero jā jéndütē jā quéndá túu, ncachī yā.

¹⁷ De maá Espíritu Santo jíín ndá nchivī Yāā Dios jā cúu ji tá cúu ñahan tándāhá jíín Yāā cúu Tīcāchí, cáhān ndá: Nehēn, quívi ndá nú ndahá yā. De ndācá nchivī jā níni, suni ná cáhān ji: Nehēn, quívi

ndá nú ndahá yā. De ndācá nchivī jā yíchī jā cúnī ji coho ji, ná quívi ji ndahá yā, de súcuán-ni ná cóho ji ndute jā cutecū ji ní cání sáhá.

¹⁸ De ndācá nchivī jā jíni tūhun Yāā Dios jā yósō nūū tutū yáhá, cáhān nīhin nī jíín ji: Tú ní iin nchivī chisó cā ji nūū tūhun jā cáhān tutū yáhá, de Yāā Dios suni chisó cā yā tūndóhó jā cáhān nūū tutū yáhá, cundoho ji.

¹⁹ De tú ní nchivī candeē ji jacū tūhun jā cáhān tutū yáhá, de Yāā Dios candeē yā tāhvī ji jā yósō nūū libro jā yósō síví nchivī cutecū ní cání, de mā níhīn ji tāhvī ji inī ciudad ī nūcuán. De tutū yáhá cúu jā cáhān sīquī ndācá nūcuán.

²⁰ De Yāā jā ní ncāhān ndācá tūhun yáhá, suha cáhān yā: Jāndāā jā ndiji ñamā ni, cáchī yā. Amén. Súcuán ná cóo. Jētohō sá Jesús, jícān táhvī sá jā ndiji ñamā ní.

²¹ De ñúhún inī ni jā Jētohō ō Jesucristo ná sáhá cā yā jā váha ndá ndóhó. Amén.

Nuevo Testamento en mixteco de Ocotepec New Testament in Mixtec, Ocotepec (MX:mie:Mixtec, Ocotepec)

copyright © 1977 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Ocotepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixteco, Ocotepec [mie], Mexico

Copyright Information

© 1977, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Ocotepec

© 1977, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

61c6fffd-2562-5253-8242-3993f51527e9